

FRENK LARAMI

DOK HOLIDEJ

BROJ 477 · CENA 60,00 DIN

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

ČAKOVO ZLATO

D 1,90 €; CH 2,60 CHF; A 1,70 €; NL 2,00 €; B 2,00 €; BIH 1,80 KM; MK 45,00 DEN; CG 0,75 €; HR 10 KN; SLO 1,80 €

★ **DOK HOLIDEJ** ★

477

Frenk Larami

ČAKOVO ZLATO

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

Dok Holidej

Broj 477

Direktor

Vladimir Novaković

Odgovorni urednik

Viktorija Draginčić

Naslov originala

Frank Laramy

CHUCK'S GOLD

Recenzija i adaptacija

Nikola Šimunović

Likovna obrada naslovne strane

Branislav Kerac

Tehnički urednik

Franjo Varga

Štampa: 26. II 2014.

Tržište: 7. III 2014.

CIP–Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

82–31 (5)

DOK Holidej / odgovorni urednik Viktorija
Draginčić. – 1972, br. 1 – Novi Sad: Marketprint,
1972–, –21 cm. (Edicija vestern romana)

Mesečno.

ISSN 0353–0000

COBISS. SR–ID 61129986

Izdaje: MARKETPRINT (Novi Sad, 21102 p. fah 20)

Štampa: DOO MAGYAR SZÓ – Kft. OJ Štamparija FORUM, Novi Sad, Vojvode Mišića 1.

Generalni distributer: GLOBAL PRESS d.o.o. Beograd

Direktor: Vladimir Novaković. Odgovorni urednik: Viktorija Draginčić

Naslov originala: Frank Laramy – CHUCK'S GOLD

Copyright: MAP. Recenzija i adaptacija: Nikola Šimunović

Sva prava se zadržavaju, uključujući i pravo na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji način.

Trojica konjanika koji su se pojavili na snegom zavejanom rubu uvale, zategli su vođice svojih konja tačno iznad brvnare u dolji ispod njih. Bio je to dom starog kopača zlata Čaka Ričardsa. Konjanik – predvodnik okrenuo u sedlu i tihim glasom rekao nešto ostaloj dvojici, potom su ugaženom stazom krenuli da silaze u dolju ka Čakovoj kolibi. Jahali su u koloni po jedan, a na čelu je bio mršav, koščat čovek u jakni od dlakavog dabrovog krzna. Stigavši do mesta gde se snegom opterećeni kedar nadnosio nad padinu, sačekao je da ga ostala dvojica sustignu. Jedan od njih opazio je vuka iza jednog stabla i spustio ruku na dršku revolvera, ali je mršavi vođa zadržao ruku svog pratioca na dršci, ne želeći da pucnjava otkrije njihovo prisustvo. U kolibi je u tom trenutku zasjala petrolejka i njena žućkasta svetlost kroz mali prozor obasjala je četvrtastu površinu pred brvnarom.

Konjanici su sjahali i ćutke povadili revolvere. Mršavi je tiho prišao do vrata i pokucao drškom revolvera.

– Jesi li ti to, Dok? – začuo se iz brvnare promukao glas, malo mamuran od popijenog viskija. Mršavi ne odgovori. Ostala dvojica stajali su nepokretno, napeti, s revolverima uperenim u vra-

ta. – Dok? – javio se ponovo isti glas, malo razgovetnije.

Sa severne strane, gde je uvala bila nešto otvorenija, dunuo je hladan vetar, donoseći huk sa udaljenih planina.

Podnadulo, blede lice pojavilo se na prozoru i čvornovate, ogrubele ruke razgrnule su prljavu, šarenu zavesu. Istog trenutka kada se na prozoru pojavilo starčevo lice, dva revolvera su grmnula, staklo prozora se raspršalo i na starčevom licu pojavila se velika tamna rupa pre nego što je ono nestalo s prozora. Trenutak kasnije u brvnari se začuo tup udar od pada tela na zemljani pod.

Vuk koji je bio u blizini priljubio trbuhom uz sneg, uplašen zvukom pucnjave. Mršavi konjanik je gurnuo ramenom vrata i ona su popustila. Sva trojica nagrnuše unutra.

– Gde ga, dođavola, može skrivati? – reče jedan.

– Pogledaj ispod kreveta – ogłosi se drugi. – Većina tih budala drži svoj žuti prah na tom mestu.

– Za ime božje, požurite! – javi se i treći.

Brvnarom je odjeknulo užurbani bat čizama, lomljenje prevrnutog nameštaja, zveket razbijenog ogledala, bačenog sa zida. Pohlepne, užurbane

ruke pustošile su kolibom, odjekivale su psovke. Onda se u jednom trenutku iz grla jednog uljeza razlegao oduševljeni uzvik.

– Ovde je! Ispod poda! Evo kovčežića... Otvori ga!

Odjeknuo je još jedan pucanj. Zatim je za trenutak u kolibi zavládala mrtva tišina. A onda...

– Evo ga! Zlato!

Pobedonosni poklič oteo se iz grla sve trojice pljačkaša. Za tren oka oni su istrčali iz brvnare, noseći u rukama vrećice sa zlatom. Smejući se i čestitajući jedan drugome na uspehu, potrčali su ka svojim konjima i pojahali.

Polako se smrkavalo. Banditi su poterali konje kroz dubok, suv sneg.

* * *

– Svršeno je s njim, Time, mrtav je!

Kratkonogi kopač zlata, po imenu Džad, čučao je nad telom ubijenog Čaka.

– Prostreljen je kroz glavu – konstatovao je Tim Nelson, odbivši gust dim cigarete. – Zlikovci!

– Pretpostavljam da su ga pogodili kroz prozor – promrmljao je Džad, uspravivši se u tesnoj odaji, osvetljenoj petrolejkom, koja je još gorela. Pahuljice snega još su neotopljene prekrivale njegovu izbleđelu vojničku uhiformu. – Izgleda da su došli stazom niz padinu.

Privučeni pucnjima, ubrzo su se pojavili i drugi kopači čije su se kolibe nalazile dalje niz dolinu. Bila su to braća Čepmen i još dvojica novajlija čije su se deonice nalazile još dalje na kraju

doline. Sva četvorica hitala su na konjima prema kolibi.

– Jesu li našli Čakovo zlato? – upita Džad.

Nelson se osvrnu po ispremetanoj kolibi. Nameštaj je bio isprevrtan, slamalice rasparane, lonci pobacani s polica. Čak je i mala požutela Biblija ležala na podu.

– Sigurno jesu. – Nelson je klečao kraj otvora u podu i zurio u praznu rupu. – Izgleda da je zlato ovde bilo skriveno.

Džim Čepmen je trupkajući ušao i ozbiljnog lica preleteo po sceni pustošenja. Njegov brat Reb zastao je na vratima, dok su dvojica novajlija, Erik i Stenli Džons, gurajući se, prošli pored njega i prestravljeni onim što su videli, zastali odmah kod ulaza. – Trebalo bi obavestiti šerifa – rekao je Stenli Džons.

Džim Čepmen se gorko nasmeja.

– Šerifa? Nema ovde šerifa... Nema nikakvog zakona sem zakona revolvera. Uostalom, ako bude potrebno nekoga obavestiti, to će učiniti Čakov prijatelj Holidej.

– Da, ako se bude vratio ovamo i ako dozna šta se desilo. Video sam ga pre nekoliko sati kad je prošao pored moje deonice. U prolazu mi je rekao da ide u trgovačku postaju.

– Vратиće se – promrmlja Erik. – Obećao je da će mi doneti dve boce viskija... da proslavimo dolazak u dolinu.

– Biral su, znači, trenutak kada je Čak bio sam. Mora biti da su izvesno vreme motrili na njega – konstatovao je Reb zamišljeno.

– Mislite li da su u pitanju isti zlikovci koji su i ranije napadali? – javi se Džim Čepmen.

– Bila su trojica, to se vidi – odgovori Tim Nelson. – Tri traga se jasno razabiru od ivice jaruge pa do kuće i zato mislim da je u pitanju ista banda koja je napala Stiva Mekbrajda i starog Lundkvista.

– Ne samo njih – dobaci Džim Čepmen – nego i Indijanca Kreknela pre dve sedmice. Dođavola! Ova dolina postaje mesto u kome je opasno živeti!

– Jeste li zapazili nešto? – upita Nelson zamišljeno.

– Šta?

– Da li vam je palo u oči da je Čak tek nedavno naišao na bogatu zlatnu žicu. – Ostali kopači su se nemo zagledali u njega, a od naleta vetra plamičak petrolejke je zadrhtao kao da će se ugasiti. – Razumete li šta hoću da kažem?

– Pričao mi je o tome – prevaljao je Erik preko usana. – Naišao je na zlatnu žicu neposredno pre nego što se potok izlio. Rekao je: „Na vrlo bogatu“. Pretpostavljam da su svi u dolini znali za to. Ovde se takve tajne ne mogu dugo sačuvati!

– Naravno. I Mekbrajd i Lundkvist i Kreknel su mučki ubijeni pošto su našli bogato nalazište – reče Nelson.

Nastalo je dugo ćutanje. Nelson je zapalio cigaretu na drhtavom plamičku petrolejke i nastavio.

– Ili ti banditi slučajno naiđu na nekog ko nađe bogatu zlatnu žicu ili od nekog dobiju obaveštenje.

Kopači se zgledaše.

– Šta hoćeš time da kažeš? – upita Stenli Džons bez okolišenja.

– Hoću da kažem da neko možda ima suviše dugačak jezik! Ne mislim time da to neko čini namerno, ali ima među nama više takvih koji počnu da brbljaju čim malo jače potegnem iz boce.

To je među prisutnima pobunilo duhove. Svi su oni bili čvrsti ljudi, naviknuti na život u divljini, koje je na dolazak u ove surove uslove gonila nada da će s malo truda iz zemlje ili vode izvući gomilu žutog metala. Nelsonova primedba izazvala je burnu reakciju.

– Da li ti to nas optužuješ, Time? – upita Erik.

– Pripazi bolje na svoj jezik, Time – prasnu Stenli.

– Dobro, dobro! – požuri Nelson da ispravi pogrešku. – Nisam mislio da je to neko od nas ovde! Ali činjenica je da ti zlikovci tačno znaju kada je neko od nas postao bogat i da to obaveštenje od nekoga dobijaju!

Sada se začulo odobravajuće mrmljanje. Onda Džad prekinu žagor – Šta da radimo s Čakom?

– Ostavimo ga da leži tako kako je – reče Čepmen. – Najpametnije bi bilo da ga Holidej nađe u položaju u kome smo ga mi zatekli. Posle toga neka on odluči o sahrani.

– Znate šta? – Nelson otresa prstom pepeo s cigarete. – Čini mi se da će ovde nastati pravi pakao kad se Holidej vrati. Vi ne poznajete tog čoveka, ali ja ga znam. On ume da ceni prijateljstvo i nikome nije ostao dužan za učinjeno zlo!

* * *

Još koliko nedelju dana ranije, u već poodmaklu jesen, Litl Ber Krik je tekla mirno između visokih, kamenitih obala i takvu ju je Holidej video kada je prvi put dojahao u Kolorado, u koji su hrlili mnogi tragači za zlatom.

Sada je ta rečica tekla brzo, noseći oštru parčad ledene skrame, nadošla i plaha, prelivajući se preko strmih obala u besnoj jurnjavi ka velikoj reci, koju je hranila svojom vodom. Vraćajući se kasno u noć putem koji je vodio od trgovačke postaje ka dolini, Holidej je jahao pored rečice, duž niza na brzini sklepanih koliba u kojima su živeli kopači zlata. Jahao je čvrsto uspravljen u sedlu. Ogrnut debelom bundom od medveđeg krzna, izgledao je ogroman kao okolna brda, ali to nije bio njegov pravi lik. Bez te neophodne debele zaštite od hladnog vetra Dok je bio vitak muškarac, skladno razvijenih ramena i mišićavih ruku koje su se završavale finim, negovanim prstima.

– Hajdemo, hajdemo, Mig – rekao je tiho svom snažnom ždrepcu, goneći ga da požuri, jer se ovaj ustezao da juri po klizavom snegu. Doku se ovaj deo zemlje po zimi činio kao usamljeno ostrvo, zaboravljeno od celog sveta. Zbog oštrog severca i obilnog snega ispiranje zlata uskoro će postati nemoguće.

Razmišljao je o tom ludom svetu i o tome kako je u njemu neočekivano naišao na čoveka koga je upoznao još davnih prvih dana njegovog boravka u ovoj divljini – na Ričardsa Čaka. Čak se obradovao i pozvao Doka da sjaše i ostane kod njega na večeri. Želeo je da

s njim podeli radost zbog svog uspeha. A sreća ga je pratila! Tako reći kad je prvi put zario pijuk u pesak izvukao je čitave pregršti sitnih zlatnih grumenčića. Odmah je registrovao nalazište u gradu Daunvilu i posle toga nastavio da ispira zlatni prah tako reći pred vratima svoje brvnare. Pažljivo je slagao prah u brvnari, nameravajući da sakupi samo koliko mu je potrebno za mirnu starost i da onda ode u banku i to pretvori u zelene novčanice. Jer konačno je njegovo dugogodišnje potucanje, mučan život kauboja, goroseče, planinskog lovca i izvidnika bio vredno nagrađen. Otići će u rodni kraj i odmarati se okružen prijateljima.

U tom razmišljanju o svom prijatelju Dok je prošao pokraj male, usamljene kolibe. Kroz mali prozor na njega je žmirmula petrolejka. Bila je to kućica Bita Rajnera, starog kopača zlata, koji kao i većina još nije naišao na nešto veliko. Ona, povremeno pronađena, zlatna zrnca jedva da su mu omogućavala da preživi i istraje u nadi.

Holidej nastavi da jaše. Snežna mećava ponovo ga je zasula pahuljicama, ali on je nastavio odlučno da jaše ka Čakovoj kolibi s teškim džakom prebačenim preko sedla. Bila je to nedeljna zaliha hrane koju je kupio za svog prijatelja. Ista ta hrana bi na Istoku koštala samo četvrtinu sume koju je dao u trgovačkoj postaji i on se sa setom podseti kako je i obična boca viskija ovde stajala pet puta više nego u nekom drugom gradu na Zapadu.

Sada je već bio blizu kolibe i u mislima se vratio na svog starog prijatelja.

Obradovaće se kad mu javi da za zlatan prah i zrnevlje u Ajdaho Springsu plaćaju znatno više nego u trgovačkoj postaji. Bio je spreman da sigurnosti radi pođe sa starim kopačem do Ajdaho Springsa i sačeka da Čak preda zlato u banku i stavi ček u džep. Posle toga obojica će poći svako svojim putem.

Sada se spuštao pored gustog borovog šumarka gde je snega bilo manje i konj se kretao mnogo lakše i sigurnije. Koliba se nalazila odmah iza sledećeg grebena. Holidej podiže glavu kada je Mig stigao dotle. Ugledao je svetlost pred sobom i poterao konja dalje. U to je začuo zavijanje vuka. Prepoznao je taj zov koji je slušao tih dana što je proboravio ovde i zaključio da to mora biti vuk koga je Čak nazivao Feng. Obično je to zavijanje sadržavalo u sebi prizvuk dobrodošlice, ali večeras je u vučjem urliku bilo nečeg očajničkog i tužnog ili se njemu tako činilo. Stari Feng se bez straha vrzmao oko Čakove brvnare jer mu je ovaj često bacao kosti i ostatke mesa, kojima se bezubi vuk prehranjivao.

Sa sve jačim osećanjem nespokojstva, Dok se približio kolibi. Video je da su vrata širom otvorena. Pri mutnom svetlu razabrao je brojne otiske nogu i utaban sneg ispred kolibe. S druge strane kolibe začulo se rzanje nepoznatog konja i Dok instinktivno spusti ruku na dršku kolta. Prišao je do otvorenih vrata i pozvao.

– Čak!

Odgovorio mu je samo vetar.

– Čak! – ponovio je glasnije i izvukao revolver.

– Mister Holideje, bolje udite odmah! Prepoznao je dubok glas Tima Nelsona. Sjahao je i ostavio svog konja nevezanog, požurivši ka vratima. Ote mu se uzvik užasa od onoga što je ugledao. Njegov prijatelj ležao je usred haosa na podu. Kleknuo je i opipao starčev puls.

– Mister Holideje – javi se ponovo Nelson. – Ostali su otišli svojim kućama, a ja sam smatrao da treba da ostanem i da vas sačekam.

Dok je podigao glavu i pogledao Nelsonovo izbornano lice. Osećao je da ga obuzima žalost i da mu jad steže srce. Zar se zlo mora desiti baš kad je čovek na domaku sreće? Ta surova igra sudbine nije mu išla u glavu, iako je znao koliko život može biti tragičan.

– Ko je to učinio? – izgovorio je promuklim glasom.

– Pljačkaši zlata – odvratio je Nelson tiho, dok je Džordžijanac još držao ruku na Čakovim prsima. – Banda noćnih konjanika.

Holidej se uspravio. Osećaj gubitka odjednom je bio nadvladan osećajem rastuće mržnje prema zlikovcima.

– Mislim da su odneli i zlato – dodao je Tim Nelson. – Dole, u podu, je prazno skrovište.

– Dodavola sa zlatom! – procedi Dok, čije su misli bile obuzete samo nesrećnim starim prijateljem i zločincima. – Rekoste da je to učinila neka banda?

– Ja i ostali tako mislimo.

– Je li ih ko video?

Kopač odmahnu glavom. – Čuli smo pucnje i pohitali ovamo, ali dok smo stigli, zločinci su već odmaglili... No,

ostavili su tragove za sobom... tri traga. Po tome smo zaključili da moraju biti oni „noćni pljačkaši“.

– Jeste li ih gonili?

– Po ovakvoj noći? Mister Holideje, ljudi imaju svoj posao i svoje kolibe kojima se moraju vratiti. Plašili su se za ono što i sami čuvaju u svojim kolibama. Ja sam ostao jer sam smatrao da treba da vas sačekam i da vam objasnim šta se desilo.

– Hvala, Tim – Dokov glas je bio tih, bolan i prigušen.

– Da, to je sigurno „banda noćnih konjanika“ – ponovio je Nelson uzbuđeno. – Način na koji je napad izveden potpuno je isti. Sve se desilo kao i ranije. Čim bi neko od istraživača zlata naišao na bogatu žicu i obogatio se, trojica konjanika bi se odmah pojavili kao da su s neba pali, ubili ga i odneli sve što je nesrećnik s mukom stekao.

– Pasji sinovi! – Holidej je retko kleo, jer to nije odgovaralo njegovom vaspitanju i naravi, ali sada ga je preplavio neobuzdani gnev. – Ne, neće se izvući, proklete ubice! Pobiću ih sve do poslednjeg, Time! Kažem vam!

– Imaju više od dva časa prednosti – obavesti ga kopač.

Holidej priđe vratima i zagleda se u tamnu noć. Sneg je prestao da pada i iza prozirnih oblaka s vremena na vreme bi izvirivao blede mesec. Pri slaboj mesečini Dok je nejasno nazirao tragove, koji su vodili od kolibe stazom prema rubu grebena.

– A šta... a ko će sahraniti starog Čaka – upita Nelson.

– Ko? Neko će to već učiniti, a ja znam šta bi Čak rekao da uradim kad bi mogao da govori – odgovori Dok ozbiljno, odmeravajući na dlanu težinu svog kolta. – Mislim da ću baš to učiniti. Sahrana može da sačeka dok se vratim. To što nameravam da učinim neće dugo trajati.

– Ali ako ih i stignete... njih je trojica protiv vas jednog, mister Holideje!

– Time, moj stari prijatelj je mrtav i ja moram poći za tim zločincima da ih pohvatam.

– Mogu li ja nešto da pomognem?

– Možda i možete. Bilo bi dobro da malo počistite i uredite kolibu. A sahranu ćemo organizovati kad se vratim.

Rekavši to, Dok izađe, ode do mesta gde je ostavio svog Miga i vinu se u sedlo.

Trag je vodio prema severozapadu i prolazio duboko kroz klanac. Dok nastavi da jaše kroz kanjon sve do izlaza. Posle izvesnog vremena mesec su ponovo zaklonili teški oblaci i vetar je zahujao olujnom snagom. Sneg je počeo da pada jače nego kad je dolazio. Holidej zateže vođice, trudeći se da pogledom prozre gustu tminu. Snežna mećava divljala je po grebenu, ali Dok se nije predavao. Stopu po stopu, vodio je svog konja niz kamenitu padinu. Čas je gubio, a čas opet pronalazio slabe otiske kopita koje mećava još nije zatrpala. Nastavio je, uporno, posrćući pod naletima vetra. Najзад je ustanovio da je trag potpuno zbrisan i usmerio konja u zaklon ispod jedne kamene nadstrešnice. Tu, relativno

zaštićen, mogao je sačekati da mećava prestane. Grizlo ga je osećanje poraza, ali nešto je ipak postigao: znao je kojim su pravcem zločinci pobjegli.

* * *

Holidej se dobro sećao reči molitvi, kojih bi propovednici izgovarali u sličnim prilikama, i sada je i sam ponovio te reči. Onda je bacio šaku smrznute zemlje u duboku reku. Kada je humka bila zatrpana, podigao je sa zemlje istesan drveni krst koji su kopači zlata napravili. Na krstu je grubo, ostrim lovačkim nožem bilo urezano: „Ričards Čak umro 1878. u 66. godini”.

Kada je krst postavljen u čelo humke, Tim Nelson vrati šešir na glavu i stavši pored Džada, zapali cigaretu.

– Lepo ste izgovorili one reči, mister Holideje – rekao je. – I šta sada name ravate?

– Rekoste da ste izgubili trag – doda Džad.

– Snežna oluja me je sprečila da stignem zlikovce i izbrisala dalje tragove, ali koliko sam uspeo da ih pratim, i koliko poznajem ovaj kraj, tragovi su vodili ka reci.

– Ako je tako, onda su se banditi uputili prema Džesonovoj skeli! – reče Tim Nelson.

– Prema skeli na Klir Kriku? – upita Džad.

– I ja pretpostavljam da su se uputili tamo – složi se Dok.

– Ako su prešli preko Klir Krika, onda možemo smatrati da su nestali i da ih nikada nećemo naći – reče sumorno Džad.

– Po ovakvom vremenu nije bilo jednostavno preći reku – primeti Džordžijanac s dosta samopouzdanja.

– Preostaje samo jedan način da proverite jesu li vam slutnje tačne – promrmlja Tim Nelson.

– To i namarevam da učinim. Vratio sam se jer sam izgubio trag i jer sam hteo da prisustvujem Čakovom pogrebu. Sada me više ništa ne zadržava.

– Džed Klark je dobar skeledžija – reče Nelson. – I ako su ti zlikovci prešli skelom na drugu obalu, on će vam to bez sumnje reći.

Laganim korakom Holidej se uputi ka mestu gde ga je čekao njegov konj, odmoran i svež posle nekoliko časova odmora uz punu zobnicu.

– Hoćete li se vratiti ovamo? – doviknu Nelson.

– Ne verujem – odgovori Dok. – Ali... ko zna?

– A šta će biti s nalazištem?

– S nalazištem? Ništa. Čak Ričards nije imao bliže rodbine, pa prema tome njegova imovina ostaje bez naslednika. No to je vaša briga. Moja briga su one paklene hulje!

Dok stavi nogu u uzengiju i vinu se u sedlo. Usmeri konja niz padinu, zadržavši samo na trenutak da još jednom obuhvati pogledom brvnaru i grob starog prijatelja.

* * *

Klir Krik je tekao nabujao i bučan. Među zapenjenim talasima kovitlali su se komadići leda zajedno s granjem, a katkad i celim drvenim trupcima. Kada se Dok približio stanici skele, primetio

je da je voda poplavila deo rampe koja je vodila do mesta odakle je skela kretala. Bila je to neka vrsta malog doka preko kojeg se ulazilo na skelu. Sama stanica nalazila se malo izdignuta na visokoj obali i voda dotle još nije došla.

Tek što je Dok stigao do zadnjeg dela stanice, vrata su se otvorila i jedna dezmekasta prilika pojavila se na ulazu. Džed Klark je bio celav čovek crvenog lica, imao je snažno, okruglo telo, par debelih, snažnih ruku i par izduženih, mišićavih nogu. Kada je ugledao Holideja, skrstio je ruke na prsima, očito nezadovoljan što ga nekouzne mirava.

– Hej, mister – doviknuo je. – Ako mislite da pređete preko ove stare, ljutite dame, bolje razmislite još jednom!

Holidej kritičkim okom pogleda reku i oslušnu neprijatno bučanje matice.

– Izgleda prilično nabujala i nemirna – primeti.

– Prošle noći prešao sam preko samo zato što su moji putnici to uporno zahtevali. Malo je nedostajalo da se svi podavimo. Zato nemam nameru više da vozim skelu sve dok se voda ne smiri. Ako baš silno hoćete preko, jedino možete preplivati.

Holidej je sjahao. – Mogu da čekam – rekao je.

Klark zadovoljno protrlja ruke. – Fino – izgovorio je to otežući. – To je zaista prijatno čuti ovih dana, mister! Ljudi su uposlednje vreme vrlo nervozni i uvek im se nekud žuri. No, znajte da se može desiti da čekate i par dana, jer se reka neće smiriti tako brzo. Ali ne treba da brinete! Ja ću urediti da

vam u postaji ne bude neprijatno! Soba će vas koštati dva dolara za noć, plus hrana i onoliko viskija koliko želite da popijete. Moje rezerve pića su skoro neiscrpne.

– A sadrže li one i brendi?

Klark raširi ruke – Nažalost, ne.

– Svejedno. Ostaću kod vas.

– Čujte! – skeledžija zažmiri. – Nismo li se mi već negde sreli?

– Jesmo, baš na ovom mestu – odvrti Dok. – Pre izvesnog vremena prešao sam preko reke na putu za rudarsku dolinu.

– Dabome! – uzviknu Klark. – Vi ste onaj stranac koji se toliko razlikovao od ostalih pošasavelih kopača zlata!

– Tačno, to sam ja.

– I šta vas sada vraća ovamo?

Holidej ispruži ruku da popusti kaiševe na uzdi svog konja. – Desilo se nešto što nisam predvideo kad sam ovamo pošao. Slučajno sam tu našao jednog starog poznanika i juče je taj moj poznanik mučki ubijen.

– Dodavola! – izusti skeledžija bez daha.

– Pomenuli ste da ste prošle noći prevezli neke putnike – reče Dok.

– Jeste, sinoć, za vreme one đavolje snežne bure – potvrdi Klark, razljućen na samog sebe pri pomisli kakvu je glupost napravio. – Ali, ipak, bar su bogato platili.

– Ko su bili ti ljudi?

Klark se netremice zagledao u njega. – To su bili neki ljudi koji su i ranije nekoliko puta prešli reku, ali ne znam njihova imena. To su neka trojica, koja

se kreću brzo i ne zadržavaju se mnogo, kako bih rekao.

– Možete li mi ih malo поближе opisati?

– Čujte, ja ne znam ni ko su ni šta su. Jedan od njih bio je nekakav mršav... stvarno tako mršav, sama kost i koža. Čini mi se da je on bio glavni. I ostala dvojica ličili su mi na opasne ljude, ako razumete šta sam time hteo da kažem. Ni njihov izgled nije mi se dopao. Imali su sa sobom više oružja nego cela četa konjice! – Zastao je i upitao. – Zašto vas to interesuje?

– Recite mi još nešto o njima – zatraži Dok tihim, ali autoritativnim glasom, koji nije trpeo prigovora.

Skeledžija se namrštio. – Pa, ne znam, mister, šta bih još mogao da vam kažem. Govorili su malo i činili su mi se opasnima, kao što rekoh. Ali platili su dobro. I bili su nestrpljivi i tako reći me naterali da ih prevezem. Zapretili su mi...

– Revolverima?

Klark uzdahnu.

– Pa, ne baš... ali pokazali su mi da imaju oružje, mister. Znate, ja sam miran čovek i ne volim takve stvari. I ne prepirem se bez potrebe s nekim. I tako... prevezao sam ih, ali ću se tog prelaska sećati do kraja života.

– Ukoliko moje pretpostavke nisu pogrešne – reče mu Dok – vi ste prevezli ubice mog prijatelja.

– Dodavola! – jeknu Klark, a onda se počeo braniti. – Otkud sam ja to mogao da znam?

– Naravno da niste mogli znati i zato se ne ljutim. No, dok budem ovde čekao probaću malo tog vašeg viskija.

Njegov Mig je smešten u jednu prostoriju sa zadnje strane stanice i Klark potom pokaza svom gostu njegovu sobu. Bila je to mala, čista soba na prvom spratu, koja je gledala na reku. U sobi su se nalazili krevet, mali sto i stolica. Na drugom stočiću, u uglu, bio je lavor i bokal pun vode. Dok se umio, promenio košulju, vezao vrpce oko vrata, obukao svoj sako sa dugim peševima i potom sišao niz stepenice.

Donji poslovni deo stanice bila je jedna dugačka prostorija, podeljena u dva dela. Pored zida na suprotnoj strani od stepeništa nalazio se primitivan, improvizovan šank, a pred njim su bili stolovi, poređani u nizu i nekoliko klupe pored njih. Činilo se da Džed Klark više zarađuje prodajom hrane i pića putnicima, nego prevoženjem tih istih putnika preko reke Klir Krik.

– Natočiću vam viski – reče spremno Klark i ponese punu bocu pića ka jednom stolu.

– Pridružite mi se – pozva ga Dok, mada nije inače imao običaj da sedi i pije s onima koje je tek upoznao. Sada je odstupio od pravila u nadi da će od skeledžije možda još nešto doznati.

– Ah – osmehnu se skeledžija – vi ste čovek po mom ukusu! Volim ljude koji ne vole da sede sami i piju sami...

– Pogotovo ako takav čovek kupi vaš viski i pozove vas da i sami malo okusite od njega – našalio se Dok.

Klark proguta primedbu, praveći se danije shvatio o čemu se radi. U tom trenutku začu se spolja glas.

– Halo, skeledžio!

Skeledžija skoči kao oparen i pohita prema vratima. Holidej uze bocu i počeo točiti tečnost u čašu baš kad su se vrata širom otvorila. Ledeni vetar grunu u zagrejanu odaju. Stojeći na otvorenim vratima Klark se podbočio. Pridošlica seglasno predstavi.

– Mister Viljam Vesli Krejg, vama na službi, mister skeledžijo!

Sada i Holidej ustade i priđe vratima. Po prvi put tokom poslednja dvadeset četiri časa on se od srca osmehnuo. Neposredno ispred ulaza u stanicu stajala su kola s arnjevima, na kojima su masnim slovima bile ispisane reklame i poslovice, a na vozarevom sedištu sedeo je nakrivljen na jednu stranu mali dežmekasti čovek, bujnih, negovanih brkova, u komotnom građanskom odelu i s polucilindrom na glavi.

– Dobar dan – pozdravi ga Klark.

– Dobar dan vama, ser! – odvrati Krejg glasno i osmehnu se, šireći ruke kao da će zagrliti domaćina. – Po izgledu ove rečice pretpostavljam da danas neće biti prevoženja preko?

– Vaše pretpostavke su tačne – potvrdi Klark takođe s osmehom. – Kada je ova „stara gospoda” reka u ovakvom raspoloženju, onda prelaženje preko nje nije preporučljivo. Nastavićemo s vožnjom kad se voda umiri, a do tada...

– slegnuo je nemoćno ramenima.

– To znači, ako bih tako mogao reći, da smo privezani za ovu stranu reke?

– U istom ste položaju kao i ovaj gospodin – Klark glavom pokaza na Holideja. – A ono što sam ponudio njemu važi i za vas.

– A šta ste to ponudili tom džentlmenu, dobri čoveče?

– Krov nad glavom i krevet za dva dolara, a hrana i piće posebno, koliko bude izašlo – reče skeledžija. – Možete ostati sve dok se reka ne stiša.

– Viski! – Krejg prevuče rukom preko lica. – Ja se užasavam tog pića!

– Šta? Ne podnosite ga?

– Ja koristim alkohol samo u medicinske svrhe – izjavi svečano Viljam Vesli Krejg.

– Jeste li vi trgovački putnik? – upita ga skeledžija, čitajući reklame na njegovim kolima.

– Ni govora! Nisam ja neki obični dućandžija! Ja sam čovek koji nudi robu i usluge za opšte dobro, gospodine! – Krejg ustade sa sedišta i zauze pateričnu pozu, kao da se obraća mnoštvu radoznalih ljudi oko sebe. – Ja sam jedini predstavnik doktora Dikinsona i njegove „lekovite vodice” – reče ponosno, pokazujući na jednu reklamu ispisanu masnom crnom bojom. – Kada ste umorni i slabi i kada želite da opet budete čili i veseli, koristite samo moju „lekovitu vodicu”! Ona će vam garantovano ublažiti stomachne bolove, otkloniti srčane smetnje, ublažiti bolove u leđima, lumbago, išijas... sve na ovom svetu leči „lekovita vodica” doktora Dikinsona!

– A šta znači ovaj znak kojim se reklamira Dikinsonova vodica za rast kose? – upita Klark, pokazujući pr-

stom na drugu reklamu na platnenom krovu kola.

Kreig ostrim okom pogleda skeledžiju potpuno celavu glavu i diskretno se nakašlja. – Pa, znate, ovaj...

– Ovde piše da bi od te vodice bujna, gusta kosa izrasla i na golom jajetu? – izusti Klark optužujućim glasom.

– To je malo pesnički, preterano rečeno. Mi volimo kad se naše mušterije i nasmeju, pored toga što im naša roba donosi i korist.

– A šta mislite za mene? I meni bi, bez sumnje, trebalo malo kose. Poslednja dlaka mi je otpala pre deset godina!

– Gledajući vaš slučaj čini mi se da će trebati malo više vremena da vam kosa izraste, gospodine! Ali uveravam vas da će vam Dikins dati sve garancije da ćete posle dve sedmice redovne upotrebe njegove vodice imati kosu isto tako bujnu kao što je nekada bila... ili će vam u suprotnom vratiti vaš novac!

Klark se sumnjičavo počeo po golobanji. Dok je uspeo da prikrije osmeh. Znao je da su dve nedelje dovoljno dug vremenski period da prodavac „lekovite vodice“ izmakne na bezbednu udaljenost. On će posle tog vremena biti verovatno miljama daleko, prodajući svoju lekovitu vodicu na nekom drugom mestu i gnev obmanutog Džeda Klarka neće moći da mu naškodi.

– Možda bih mogao da pokušam – reče skeledžija. – Koliko košta?

– Reći ću vam nešto – Kreig se trudio da zvuči iskreno. – Ja sam čovek spremna ustupke. Daću vam dve bočice moje vodice za rast kose, a zauzvrat vi

ćete nam dati besplatan stan i hranu. Kako vam se to čini?

– Vama?

– Da...ovaj... moj pomoćnik je ukolima – objasni putujući trgovac zbunjeno skeledžiji. Okrenuo se na sedištu. – Stejsi! Dođi ovamo napred i donesi dve bočice vodice za kosu!

Holidej je zainteresovano pogledao kada se platno iza vozarevog sedišta otvorilo i pojavila se jedna vitko građena prilika. Za trenutak Dok je pomislio da je trgovčev pomoćnik dečak, ali je brzo promenio mišljenje. Istina, lice te osobe delovalo je dečaćki na prvi pogled, čemu je dosta doprinosila i kratko ošišana, muška frizura, ali nijedan dečak nije mogao imati takve oble grudi kakve su nadimale košulju trgovčevog pomoćnika.

Sa osmehom na licu, pružajući dve bočice sa šarenom etiketom, devojka reče – Evo vodice, ujače!

– Dete me naziva ujakom – objasni svojim slušaocima Viljam Vesli Kreig – ali mi nismo ni u kakvom srodstvu.

– Ma šta mi kažete – podmignu se Klark, uzimajući od devojke „lekovitu“ tečnost.

– Ja sam je našao – nastavi da objašnjava Kreig. – Ona je napušteno siroče, kći jedne nesrećne prostitutke, ubijene u jednoj uličnoj tuči u San Francisku. Žalosna priča, ali devojka je zaista zlatna.

Njegova pomoćnica nije bila ni najmanje uvređena iznošenjem njene životne istorije. Verovatno je tu priču već mnogo puta čula iz usta svog dobrotvora, pa je na nju već bila oguglala.

– Ja sam je odgojio – produžio je Krejg ponosno. – Naučio sam je da čita i piše, da se moli Bogu, da sprema i kuva, da se lepo ponaša... jednom rečju, sve što zna naučila je od mene! I, evo, vidite, sada je prava mlada dama!

Holidej oseti na sebi devojčin zainteresovani pogled – pogled iskrenih očiju i on joj uzvрати istom merom. Zapazio je da devojka ima fino, srcoliko, uzano lice, kao nebo plave oči i mali, prćasti nos sa širokim, čulnim nozdrvama. Stejsina kratka kosa bila je skoro crna i na krajevima uvijena u lokne, koje su izvirivale ispod male, koketno nameštene krznene kape.

– Važi – pristade Džed Klark, vagajući u ruci bočice čudotvorne vodice. – Rizikovaću s vama. Oboje možete ostati u postaji dok reka ne opadne i dok vas neprevezem.

– Vi ste pravi džentlmen! – Krejg se nagnu iz kola i stisnu Klarku ruku.

– Ako već ne pijete viski – reče Klark – onda ću vam pripremiti bar kafu.

– Kafa, ser, sadrži štetne sastojke.

– Đavola sadrži!

– Međutim, u ovoj prilici ja ću zane-mariti svoje principe i popiću to otrovno piće – reče putujući trgovac žurno, kao da se pobojao da će skeledžija odustati odsvoje ponude. Žustro je sišao s kola, a i mala Stejsi je dole skočila gracizno.

– Udite – pozva ih Klark – i pošto ćemo svi ovde ostati izvesno vreme, upoznajte se sa mister Holidejem.

– Vama, mladi gospodine – Krejg je pažljivo zagledao Doka – neće trebati čudotvorna vodica za kosu!

– Nadam se da neće – osmehnu se Dok.

– A možda... moja druga vodica... ona za lečenje svih bolesti? – na licu trgovca pojavila se nada.

– Čini mi se da će mi zasad viski biti dovoljan – odvrati Holidej nezainteresovano.

Vesli Krejg i Stejsi pridružili su se Doku za stolom. Po Holidejevoj računi-ci devojci je moglo biti osamnaest ili devetnaest godina i bila je nesvakidašnje lepa za stvorenje odnegovano u divljini Zapada i odevena malo neuobičajeno. Nosila je uzane traperice i jaknu od krzna, a na nogama je imala dugačke crne čizmice od mekane kože.

– Jeste li i vi prikovani za ovu pustolinu, mister Holideje? – upita ga trgovački putnik.

– Jesam.

– Nameravate li za Daunvil, kao i mi?

Daunvil je bio gradić izgrađen na sredini prostrane nizije u senci planinskih visoravni, koji je za svoj nagli procvat imao da zahvali najviše zlatnoj groznici. U tom sada već povelikom gradu kopači zlata su morali da registruju svoje nalazište ako su hteli zakonsku zaštitu, a tu su i prodavali svoje zalihe iskopanog ili ispranog žutog metala, tako da je Daunvil u pravom smislu te reči plivao u zlatu.

– Ja putujem prema visoravnima na drugoj strani reke – odgovorio je Dok – pa otuda mislim da ću verovatno proći i kroz Daunvil, mada ne verujem da ću se tamo i zadržati.

– Idete tamo poslom? – raspitivao se Krejg ljubazno, ne skrivajući svoje kurtoazno interesovanje.

– Idem da se dočepam trojice bandita.

Krejgu zastade knedla u grlu, a Stejsi se netremice zagledala u Doka, ne skrivajući svoje sve veće zanimanje za tog muškarca prijatnog izgleda i odevenog u skladno skrojeno građansko odelo, sa tamnocrvenom vrpcom oko vrata.

– Da se dočepate trojice bandita? – upitala je. – Jeste li vi predstavnik zakona?

Holidej srknu piće.

– Ne, mis. Nisam.

– Lovac na ucene?

– Ni to.

Nastalo je dugo ćutanje puno nedoumica i zbunjenog iščekivanja. Onda je Stejsi rekla, blistajući očima.

– Na Džordž Bendu sreli smo se s jednim revolverašem, zar ne, ujače?

– Da, bio je to neki nezgodan čovek – odgovori Krejg, mršteći se kao da mu nije prijatno da se toga seti.

– Ali bio je dosta zgodan – nije odustajala devojka.

– Stejsi! – opomenu je trgovac povišenim tonom, prekorno vrteći glavom.

– Ako niste ni čuvar zakona, ni lovac učenjenih, ni revolveraš, mister Holideje... šta ste onda? – upita Stejsi Doka.

Krejg se brzo umešao.

– Stejsi, ne zaboravi na svoje lepo ponašanje! Ne smeš dozvoliti sebi da nepoznatim ljudima postavljaš takva pitanja! To nije učtivo.

– To je malo teže objasniti, mlada devojko – odgovori joj Dok. – Ja sam, da tako kažem, čovek koji dosta putuje. Idem iz mesta u mesto i upoznajem nove ljude i prostore. U ovom trenutku gonim trojicu zločinaca koji su ubili jednog mog prijatelja. Oni su posle izvršenog zločina pobjegli i moj je cilj da ih privedem pravdi.

Devojka je uzbuđeno uzdahnula i zagledala se u Holideja sa još većim poštovanjem.

– Gonite trojicu razbojnika? I usudili ste se da na njih pođete potpuno sami?

– Neko je to morao da učini. Pošto tamo gde je zločin izvršen nema predstavnika zakona, onda sam tu dužnost uzeo ja na sebe. Pretpostavljam da su se ti zločinci uputili na puste višoravni iza planinskih ogranaka. Pošto je Daunvil jedini grad u blizini tih visija, dakle jedino mesto gde se mogu snabdeti hranom, municijom i drugim stvarima potrebnim za život u divljini, mislim da ne bi bilo loše ako bih istragu počeo odatle.

Krejg je očigledno želeo da skrene razgovor s nezgodne teme zločina i ubijanja. Vrpeljio se nekoliko trenutaka, a onda izvukao iz džepa kutiju s cigarama.

– Pušite li, mister Holideje?

– Da, ali pušim samo svoje cigare.

– Probajte moje. Nećete se pokajati.

– Dobro, učiniću vam po volji, mada nerado uzimam drugi duvan.

– Mi nameravamo da odemo do Daunvila, da tamo upoznamo meštane i

ukážemo im na vrednost i lekovitost naše medicine.

– Tako?

– Možda ćemo putovati zajedno, mister Holideje? – javila se ponovo Stejsi s neskrivenom nadom.

– Možda.

– Cigare nabavljam direktno iz Havane – želeo je Krejg da na Holideja ostavi što dublji utisak.

– Poverovaću vam na reč – odvrati Dok. Kresnuo je šibicu i zapalio. Duvan je bio toliko ljut da bi ugušio i mazgu. Zakašljao se i kada je povratio dah nije mogao a da ne primeti – Kažete: direktno iz Havane, je li?

– Da, da, direktno odande! – klimao je Krejg glavom kao da se kune. – I sada, kad vas malo bolje pogledam, čini mi se kao da će vam ipak biti potrebna moja lekovita vodica, mister Holideje!

Užurbani skeledžija Klark doneo im je hranu i toplu kafu i uz pomoć svog kuvara Kineza stavio je na sto. Izgledalo je da u postaji nema nijedne žene. Putujući trgovac upustio se za vreme večere u dugačku blagotvorljivu tiradu protiv pohlepe onih ljudi koji su u naprednom Daunvilu tražili zlato. Zvonkim glasom nastavio je da govori o raznim opasnostima i zlu koje vreba u gradovima u blizini zlatonosnih rudnika i područja, o sve većim cenama, o sumnjivim ženama koje su prosto preplavile te gradove, o razbojništvima, pljačkama, krađama i mnogo čemu drugom, ali Dok ga više nije slušao. Misli su mu se vratile na zlosrećnog Čaka, na njegov mučan i prazan život i na njegove ubice koje su se nalazili negde

na drugoj strani reke. Kako da ih nađe, to je bila misao koja ga je neprekidno zaokupljala. Trag koji su ostavili sada je sigurno zatrpan snegom. Da li su se ti nitkovi zavukli negde u neku pećinu na visoravni? Ili su se, možda, nalazili negde oko Daunvila? Morao je najpre da pokuša u tom gradu. Bio je tamo samo jednom i prolazeći ulicama video je da se zlato bukvalno valja njima...

– Mister Holideje! – Dok se trgao iz misli, svestan da mu se Stejsi obraća.

– Slažete li se s onim što ujak kaže?

– Ne verujem da je slušao ono što sam govorio – promrmlja Krejg nezadovoljno.

– Žalim, ali zaista nisam slušao – potvrdi Dok.

Stejsi je podigla glavu i osmehnula mu se. Za trenutak Dok je osetio da ih spajaju neke veze uzajamne naklonosti. Onda je okrenuo glavu i odbacio svaku pomisao na neki sentimentalni odnos. Osećao je da ta devojka gaji za njega neko dublje zanimanje i u drugačijim okolnostima možda bi ga to dovelo u iskušenje, ali sada je bio zaokupljen sasvim drugačijim brigama.

– Mislim da je vreme da pođem u svoju sobu – rekao je i udaljio se.

Malo kasnije stajao je kraj prozora i zamišljeno posmatrao razbesnelu reku koja je šumno tekla pred njim. Zraci sunca presijavali su se na njenoj površini, a na obalama beleo se čist snežni pokrivač. Izdignute iznad prostrane ravnice, dizale su se nejasne siluete planinskih visoravni. Tamo negde možda će se naći licem u lice s ubicama. Odbacio je ono što mu je u ruci ostalo

od trgovčeve toliko hvaljene cigare, gledajući kako u luku pada u sneg i tamo se gasi. Onda je zatvorio prozor.

* * *

Prešli su uzavreli Klir Krik na opterećenoj deregliji koja je, nošena bučnom maticom opasno zatezala dvostruki konopac prebačen s jedne na drugu stranu obale. Pošto su ipak srećno stigli do cilja, putnici su se spremali da izađu na put.

Dok se Klark pripremao da praznu deregliju vrati na drugu obalu, Krejg je proveravao da li su mu kola sasvim ispravna, a devojka je ćutke sedela na vozarskom sedištu. Holidej je, opet, sedeo na svom konju, nekoliko metara više uz obalu, čekajući da se procedura oko provere ispravnosti kola završi, pošto se sa svojim novim poznanicima saglasio da će ih pratiti do Daunvila.

— Dva dana u toj bednoj krčmi na obali! — žalio se Krejg. — Kakva dosada i gubitak vremena! Sva sreća što taj boravak nismo mnogo platili, ali nismo ništa ni zaradili. Prodali smo samo jednu dodatnu bocu sirupa za rast kose mister Klarku!

Holidej se osmehnuo. Skeledžija je posle dva dana upotrebe te vodice odnekud zapazio da su mu na čeli izrasletri male, tanke dlačice i oduševljen time što je video, odlučio se da kupi još jednu bočicu, uveren da je to zdrava i mudra investicija.

Dok potera konja još nekoliko metara i izbi na vrh obalnog brega. Odatle je osmotrio put. On je vijugao između dva

manja šumarka i pružao se dalje pravo kroz ravnu preriju.

I Krejg se popeo na vozarsko sedište i uzevši dizgine u ruke, pljesnuo vođicama zapregu po leđima. Kola se trgoše i krenuše, ostavljajući za sobom trag točkova u mekanom, plitkom snegu.

Dok je pošao malo napred, sam, zamišljen. I njemu su ta dva dana i noći u usamljenoj postaji izgledala kao večnost, a za to vreme trag ubica je nestao i biće ga vrlo teško naći. Ipak je gajio nadu da će mu Daunvil pružiti neke šanse.

Put je sada vijugao blagim krivinama između niskih uzvišenja, protežući se u beskraj. Ali putnici drugo nisu ni očekivali.

Što su se više približavali podnožju planina i put je postajao sve valovitiji. Kada su zašli u malo viši otvoreniji predeo počeo je da duva hladan vetar, ujedajući ledenim iglicama za lice i ruke. Dan je počinjao da se gasi i Holidej je zaustavio Miga da bi Krejgu rekao kako će uskoro morati da potraže prikladno mesto za logor, pošto u blizini nije bilo nikakve kuće niti drugog pogodnog skloništa.

Krejg je bio jako umoran i nije protivrećio Holideju, već je odmah spremno pokazao na jedno dosta zaklonjeno mesto, okruženo gustom šumicom. Dok potera svog konja lakim kasom prema udoljici i praćen kolima, koja su klizila preko suvog snega, stigao do ispod drveća. Onda je naglo zategao vođice i zaustavio konja.

Pogled mu je bio prikovan za trag koji se ukrštao s njihovim pravcem i za

tamne mrlje pored traga. Nagnuvši se malo u sedlu, krenuo je dalje za ispre-vrtanim snegom, koji je označavao smer traga. Na jasnoj snežnoj površini videlo se nekoliko tamnih mrlja. Iza njega Vesli Krejg je takođe zaustavio kola i pogledao isto što je i Dok uočio. I on i Stejsi su odmah znali šta bi to moglo biti.

– Gospode Bože! – uzviknuo je trgovac prestravljeno. – Ono... ono liči na mrlje od krvi!

– Izgleda da ste u pravu, Vesli, to je baš krv – potvrdi Dok tiho. – Možda je neki ranjeni konjanik, a sudeći po tragovima, izgleda da je tek nedavno ovuda prošao. Poterajte kola malo dublje u šumu i tamo se ulogorite – naredio je. – Zapalite lepu, veliku vatru i stavite lonac da nam pripremite neko dobro jelo!

– A šta ćete vi da radite? – Stejsin glas je podrhtavao više od uzbuđenja nego od straha.

– Neki čovek je u nevolji, mis – odvrati Dok i potera svog Miga u smeru kuda je vodio trag.

Tragovi su ševrdali tamo-amo, a krvave mrlje su se i dalje jasno videle na snegu. Išli su preko grebena, a zatim se spuštali u jednu dosta duboku jarugu, okruženu borovima. Odjednom je Holidej začuo zavijanje i urlanje vukova i zategao vođice. Mora biti da su gladne životinje namirisale krv i sada je pretilo da ranjeni putnik postane njihov plen.

Holidej je petama podbo Miga, ali zbog dubokog snega konj je samo s mukom skakutao i posrtao. Zavijanje

se u međuvremenu pojačalo i postepeno se pretvaralo u pomahnitale urlike. Nedaleko ispred sebe Dok ugleda čopor vukova u pokretu, raspoređen kao četa vojnika, spremnih da krenu u napad. Holidej pređe preko uzanog presahlog korita potoka i što je brže mogao potera konja uz blagu padinu. Stigavši blizu vrha ugledao je razlog vučjeg zavijanja – veliki ždrebac ležao je na krvavom snegu i bacakao se nogama, pokušavajući da ustane, a pored umirućeg konja nalazio se čovek u krznenom odelu. Vukovi su im se polako približavali, kružeći oko njih i s vremena na vreme režeći nasrtali, ali još nisu prelazili u pravi napad. Jedan od njih, očigledno vođa čopora, bio je već prišao skoro na lakat dužine od bespomoćnog konja. Čovek kraj njega očajnički je pokušavao da se uspravi bar u sedeći položaj. U rukama je imao pušku s dugačkom cevi, ali ju je držao kao toljagu.

Holidej je hitro izvukao revolver i palcem zategao obarač. Bojao se da puca jer je položaj bio nepovoljan i mogao je raniti čoveka. U tom trenutku vođa čopora skočio je do konja i zario mu zube u okrvavljenu slabinu. Životinja je očajnički njisnula i to kao da je bio znak ostalim vukovima da nasrnu, kidajući zubima komade sa još žive životinje. Čovek je uspeo da zamahne puškom i udarac kundaka razmrskao je jednu kosmatu vučju glavu. Ali odmah su nasrnuli ostali iz čopora i Holidej više nije imao izbora. Opalio je iz revolvera i vuk predvodnik je poskočio i pao mrtav na sneg, a za njim i dru-

gi, pogođen u srce drugim metkom iz Dokovog kolta. Čopor se pokolebao i ustuknuo, a ohrabrena neočekivanom pomoći i nesuđena žrtva čopora počela je da vitla puškom iznad glave. Vukovi ustuknuše režeći i kezeći zube. Dokov revolver još jednom grmnu i još jedan vuk se pruži mrtav po snegu.

Podstaknut petama jahača Holidejev ždrebac je krupnim skokovima pošao napred. Dok ga je usmerio pravo prema ranjenom čoveku, pucajući na vukove koji su bežali. Onda je zategao vođice i skočio iz sedla u sneg. Čovek, kome je spasao život, prebacio je pušku preko jednog ramena, a drugu ruku pružio spasiocu. – Dugujem vam život, mister! Zovem se Mozli, Trevis Mozli. – Trgao se i bolno zgrčio lice, a Dokov pogled se spustio do tamne mrlje na navlaci od ovčje kože, koju je ranjenik nosio na nogama. – Sa mnom je bilo skoro gotovo, mister, i da niste naišli, ovde do proleća ne bi ostale ni moje kosti!

– Konj vam je gotov.

– Proklete zveri! – uzdahnu Mozli.

– Ko vas je to udesio?

– Banditi. – Mozli je jedva prevalio te reči preko usana ispucalih od zime.

– Napali su me na pola dana jahanja odavde, opljačkali me, ranili mi konja i mene u levu nogu.

– Banditi, kažete?

– Da. Pretpostavljam da su mislili kako sam kopač zlata i da uz sebe nosim zlatni prah i zrnevlje. Ja sam nekada, istina, tragao za zlatom, zbog toga sam, ustvari, i došao u ove planine, ali

do sada nisam još iskopao ni jedno jedino zrnce...

– Je li vam kuršum još uvek u nozi?

– Jeste. Boli me kao da je usijano gvožđe!

Holidej se sagnuo i svukao navlaku odovčije kože do ispod kolena ranjenika. Rana od metka bila je velika i duboka i Doku se činilo da je i kost oštećena, a možda i prelomljena.

– Išao sam lepo svojim putem – žalio se dalje Mozli – nadajući se da ću ipak stići u Daunvil ili da ću bar naići na nekoga ko će mi pomoći, ali vuci su pošli mojim tragom... A kome imam da zahvalim što sam još živ?

– Nije mnogo važno – promrmlja Dok.

– Ali kad već pitate, zovem se Džon Holidej.

– Džon Holidej? – Mozli se zagledao u Doka, kao da se nečega priseća, ali videvši da se njegov sagovornik namrštio, rekao je samo uzdržano. – Ja sam ovde nov, mister. Tek sam došao u ovu pokrajinu Bogu iza leđa.

Bio je to krupan, snažan čovek, skoro džinovskog rasta. Imao je dugačku grguravu kosu i čupave zaliske i melanholične svetloplave oči.

– Nestalo vam je municije – primeti Dok kad je Mozli spustio pušku na zemlju.

– Banditi su mi uzeli municiju. I revolver. Sav pozelenim od stida kad se toga setim. I molim vas, mister Holideje, učinili biste mi mnogo ako biste mom konju prekratili ove muke.

Dok pogleda životinju i skoro da je opazio bol u njenim očima. Prišao joj je i uperio revolver iza konjskog uha.

Mozli skrenu pogled. Odjeknu pucanj i konj se još jednom baci nogama, a onda umiri.

– Možete jahati sa mnom – reče Dok Mozliju.

– Kuda idemo?

– Idemo do nekih ljudi s kojima putujem. Moraćemo da vam izvadimo taj kuršum iz noge, inače ćete dobiti trovanje.

Dok pomože ranjeniku da se popne u sedlo, a onda i sam pojaha iza njega...

* * *

– Dajte mi samo malo viskija, malo starog jakog burbona i sve će biti u redu – reče ranjenik, škripeći zubima od bola. Crvenkasti odsjaj vatre poi-gravao je na njegovom licu. Kleknuvši kraj njega, Stejsi je držala na plamenu dugačak lovački nož.

– Imate li bilo kakvog viskija u kolima? – upita Dok trgovačkog putnika, praveći se da je zaboravio njegovo preziranje alkohola.

Krejk uzviknu sa zgražanjem.

– Zar taj otrov?

– Nameravam da mu izvadim tane iz noge – objasni Holidej. – A to će dosta boleti. Treba mu nešto što će ublažiti bol, ali svakako ne vaša čudotvorna vodica.

– Ujače – javi se Stejsi – zašto mu ne daš malo onog tvog specijalnog sirupa, što ga čuvaš za specijalne slučajeve?

– Šta? Koje? – Krejk zbunjeno počeo mrštiti obrve, kao da bi hteo da devojka više to ne pominje.

– Onaj sirup u kome ima viskija – devojka načini nedužno lice.

– Stejsi, taj sirup možda sadrži nekoliko kapi medicinskog alkohola i to je sve!

– Ujače!

– U redu, u redu, doneću ga.

Posle nekoliko minuta Mozli je drhtavim rukama uzeo jednu bočicu specijalnog Krejgovog sirupa za najteže bolesti. Ranjenik je otpio nekoliko gutljaja, a onda se usiljeno osmehnuo.

– Kažete, nekoliko kapi medicinskog alkohola, je li? Ovo je najbolji viski koji sam ikada okusio!

– Popijte sve – osmehnu se Holidej.

– Dabome da hoću!

„Specijalni sirup” klokoćući je klistnuo niz Mozlijevo žedno grlo. Dok sačeka nekoliko minuta da alkohol počne delovati, a onda je ćutke dao znak devojci i ona mu pruži usijani nož. Dok prinese oštricu rani. Na njegov znak Stejsi je stavila Mozliju u usta komad sirovog drveta, umotan maramicom i ovaj ga grčevito stisnu zubima. Vesli Krejk okrenu glavu, a Holidej zavuče vrh noža u ranu. Meso je slabo zacvrčalo, ranjenik se ukrućio, zgrčio i zastenjaio kada je oštrica prodrila kroz otvor rane. Iz Mozlijevog grla otelo se bolno stenjanje, koje je povremeno prelazilo u prigušen krik, ali Dok je uporno išao nožem sve dublje. Najzad je naišao na tane. Krejk nije mogao da podnese tu scenu i udaljio se, ali je Stejsi ostala kraj Doka kad je ovaj počeo lagano da izvlači olovnu kuglu. Mozli se zgrčio, izvio se u luk i odjednom pao u nesvest, što je za njega predstavljalo srećno olakšanje. Istovremeno Dok je izvukao ku-

glu do ivice rane. Stejsi mu je pomogla svojim tankim, spretnim prstima i tane je začas bilo napolju. Holidej je prelio ranu viskijem, a devojka mu je pomogla da previje ranu zavojem od iscepanog komada platna. Dok pogleda devojku preko onesvešćenog pacijenta. – Hvala – reče.

– Nema na čemu. – Devojka mu se osmehnula i u tom trenutku ledena kora među njima kao da se odjednom otopila i Dok na trenutak zaboravi na svoju osvetničku misiju.

– Bili biste dobra bolničarka – primetio je.

– Bolje bi bilo da ga unesemo u kola – predloži Stejsi.

– Mister Krejg! – pozva Dok trgovca. Ovaj se vratio i pomogao Holideju da onesvešćenog čoveka unesu u kola gde ga je Stejsi pokrila ćebadima.

Vrativši se ponovo do vatre, putnici su seli i počeli piti tek pripremljenu kafu. U krošnjama drveća iznad logorišta zavijao je ledeni severac, ali je nebo bilo vedro i zvezde su blistale kao dijamanti.

Odjednom se Krejg ispravio, kao da ga je neko ubo.

– Šta je sad? U čemu je stvar? – upita ga Dok.

– Dodavola! – uzviknu trgovac zadihano. – Setio sam se!

– Čega?

– Još od kako ste doveli tog čoveka preturao sam po glavi, pokušavajući da se setim gde sam ga već video.

– I?

– Bilo je to u Dijegu! – Krejg se okrenu ka Stejsi. – Ti se toga ne sećaš,

draga moja, jer si bila malo dete! I Mozli je u to vreme bio mnogo mlađi i nije nosio zaliske.

– Čega se to sećate, Vesli? – upita Dok.

– Sećam se jednog ubice... revolveraša – Krejg je dramatično naglašavao svoje reči.

Holidej zažmiri.

– Šta hoćete time da kažete?

– Hoću da kažem da ovaj čovek, kome smo pomogli, nije drugo do najmljeniji ubica, revolveraš – prošaputao je trgovac. – U to vreme nazivali su ga „mirotvorac“. Mirotvorac – kakve gluposti! Gradski savet najmio ga je da očisti grad i on je to zaista i učinio... ali ne primenjujući zakon kako je trebalo, nego pomoću sile i revolvera. Ubio je najmanje pola tuceta ljudi!

– Ako je bio najmljen od građana Dijega, ja ga ipak ne bih nazvao ubicom – primeti Dok.

– On je ubijao za novac – Krejg je naglašavao svaku reč. – Predstavljao se pod imenom Trevis Mozli i imao je odštampanu posetnicu na kojoj je pisalo: „revolveraš za iznajmljivanje“. Te posetnice ostavljao je svuda kuda je prolazio.

– U svakom slučaju sada je zlosrećni kopač zlata – branio je Dok onesvešćenog ranjenika. – Šta je bilo u prošlosti i šta je sada, najzad, nije ni važno. Potrebna mu je pomoć i najmanje što za njega možemo učiniti jeste da ga odvezemo do Daunvila. – Dok se maši svoje srebrne tabakere s cigarama.

– Ja bih molio još malo kafe, Stejsi.

* * *

Kada se Mozli probudio bila je već skoro ponoć. U početku je ležao nepomično, očiju stisnutih od bola koji se buđenjem vratio, ali je posle kratkog vremena pogledao prema Doku, koji je, naslonjen leđima na sanduk lekovite vodice pušio, a iza njega, u dubini kola, spavali su Krejg i Stejsi.

Mozli je zastenjao i Holidej, povukavši dubok dim iz cigare okrenu oči ka čoveku pokrivenom ćebadima.

– Oh! – jeknu Mozli. – Izgleda da sam mnogo grešio kad me ovoliko boli!

– Svejedno. Važno je da ćete preživeti – osmehnu se Dok.

– Zahvaljujući vama svima – odvrati Mozli promuklo. – Mnogo sam vam zahvalan, Holideje.

– Ako ste nam zahvalni – reče Dok – onda to pokažite time što ćete umiriti savest ovih ljudi.

– Šta hoćete time da kažete? – Mozli se namršti.

– Govorite tiše. Ne želim da ih probudimo. Krejg misli da ste vi neka vrsta plaćenog ubice. Po onome što je rekao, on možda smatra da vas je trebalo ostaviti vukovima.

– A šta vi mislite?

– Nema mnogo ljudi koje bih prepustio zverima, ali bih ipak voleo da čujem i vašu verziju događaja.

– Zapalio bih nešto.

– Imam samo tanke cigare od virdžinija duvana, ako hoćete – ponudi ga Dok.

– Obožavam ih! – Mozli uze pruženu cigaru. – Šta Krejg zna o meni?

– Seća vas se iz Dijega.

– Bio sam tamo mirotvorac, sređivač – reče Mozli. – Ne stidim se onoga što sam tamo uradio. Poslao sam samo nekoliko gadova na groblje revolveraša.

Holidej kresnu šibicu i pripali mu cigaru.

– Ne stidim se ničega što sam učinio bilo gde... – nastavi Mozli bez okolišanja. – Meni je sada pedeset četiri godine i više od pola svog veka živeo sam kao revolveraš, iznajmljujući revolver onome ko plati. Za to vreme ubio sam više ljudi nego što želim da pomislim, ali uvek sam to radio otvoreno, licem u lice i svaki od njih bio je nevaljalac koji zaslužuje smrt. Nikada nisam iznajmio revolver na štetu nekog poštenog i dobrog čoveka. – Zaćutao je i gledao neko vreme netremice Doka. – Ali ja više nisam revolveraš – nastavio je. – Govorio sam vam istinu kad sam vam rekao da sam sada kopač zlata.

– Ja lično ne dajem ni pet centi ni na vašu prošlost ni na vašu sadašnjost – Holidej sleže ramenima. – Samo sam vam postavio nekoliko pitanja, jer mi je stalo da Krejgu umirim savest.

– Napustio sam revolveraški poziv i posvetio se traganju za zlatom – objasni Mozli – ne zato što sam želeo da steknem veliko bogatstvo, već što sam nameravao da otpočnem nov život. Biti revolveraš nije ono što se obično misli! Ako središ nekog ucenjenog zlikovca, odmah ti se na leđa natovare njegovi pajtaši iz bande. Ako smaknete nekog gradskog siledžiju, može se desiti da vas šerif otera iz grada jer ste obavili njegov posao, a to njemu smeta. Ni u jednom gradu zapadno od reke Pekos

nisam rado viđen posetilac. Došao sam u Kolorado zato što me ovde ne poznaju. Bar sam tako mislio! S obzirom da me je Krejg prepoznao...

– On neće nikome ništa reći.

– Ne bih želeo da se nešto sazna. Ja sam pištolje obesio o klin, a ako bi se u Daunvilu pročulo da sam bio revolveraš, mogla bi se naći neka budala da se ogleda sa mnom...

– Ja o vama nikome neću reći ni reč – obeća Dok, razmišljajući koliko priča ovog čoveka u nekim delovima ima sličnosti s njegovim životnim putem.

Mozli je izgledao zadovoljan. Pogledao je Holideja ispod oka i oprezno upitao.

– A vi? Šta vi radite ovde? Kad ste mi rekli vaše ime, učinilo mi se da sam ga već čuo.

– Možda – složi se Dok. – Ja sam dosta lutao po Zapadu. Uostalom, ima sličnih imena i nije neverovatno ako ste već čuli da se neko zove kao ja.

– Da, to je istina – Mozli kao da se malo oslobodio. – Ali nema mnogo ljudi koji se oblače u fina, skupa odela kao vi, koji imaju revolvere s drškom od slonovače i prezivaju se Holidej. No, to se mene ne tiče. Spasli ste mi život i ja sam vaš dužnik. Ako vam nešto zatreba, znajte da možete računati na Trevisa Mozlija.

Dok ga je nekoliko trenutaka posmatrao, a onda s razumevanjem klimnuo glavom.

– Imaću to na umu, Mozli, mada se nadam da mi pomoć neće biti potrebna. Ipak, hvala na prijateljskoj ponudi. A

sada hajde da malo odspavamo. Sutra nas čeka putovanje.

* * *

Glavna ulica Daunvila bila je traka žitkog blata, dugačka reka poluistopljenog snega i razbučkane prljave penušave vode. Konji, kola i ljudi posrtali su, vukući se kroz glib, a na obe strane ulice, naslanjajući se na trotoar od grubih dasaka, nizale su se brojne trgovine u zgradama, takođe od dasaka i drugog lakog materijala. Još pri samom ulasku putnici su čuli bučnu vrevu grada koji ulazi u još jednu neobuzdanu noć. Slab odjek klavira dopirao je iz tuceta zagušljivih saluna i dvorana za igru, a kroz muziku bi se katkad čuo i prasak revolverskog hica i raskalašni smeh koji bi povremeno dostizao neobuzdani kreščendo.

Bio je to grad koji je izrastao kao gljiva posle kiše kada je magična reč „zlato“ u njega nanela armiju ljudi i žena, koje su ili došle sa svojim muževima ili same iz sopstvenog interesa. Mnogi od njih nisu živeli u kućama, koje iako jadne i od slabog materijala, nisu mogle lako da se iznajme, već u kolima s arnjevima ili nekom drugom prekrivkom prebačenom na brzinu preko gornje i bočnih strana kola. A odmah na gradska predgrađa nastavljale su se stotine šatora i kola, razbacanih kao da su tamo pregrštima bačeni.

Sa svog visokog vozaškog sedišta Vesli Krejg je odmerio Daunvil kritičkim okom poznavao i stručnjaka. Zaključio je da će tu biti mnogo onih koji će biti voljni da plate njegovu „le-

kovitu vodicu" i „vodicu za rast kose" i kada je poterao konja glavnom ulicom počeo je glasno vikati i reklamirati svoju robu.

Od Holidejevog zadnjeg prolaska kroz grad, Daunvil se bio znatno izmenio. Sada je u njemu bilo više saluna, a cenovnici, postavljeni u desetak prozora, pokazivali su da su cene ne samo duplo veće nego i da je izbor robe i usluga znatno bogatiji. Zapazio je Stejsine zaprepašćene poglede kada je primetila našminkane barske dame, koje su sasvim otvoreno šetale trotoarima i nudile ono što je bio deo njihovog zanata. Tu u Daunvilu bilo je svega i svačega. Tu su se nalazili kopači zlata, koji su došli da se pomoću šerpi i ašova obogate, trgovci koji su ostvarivali velike zarade, sitni kockari, džeparoši, lopovi i sve druge vrste parazita što su se hranili znojem i krvlju onih prvih.

Holidej je na trenutak zategao vođice ispred jedne daščare iznad čijih je vrata bilo krupnim slovima ispisano: „šerifska postaja“, ali prozor prema ulici bio je polomljen, fasada izrešetana mecima, a vrata razvaljena. U Daunvilu, dakle, nije bilo predstavnika reda i zakona!

– Pomislite samo! – uzviknuo je Krejg, razmahnuvši oduševljeno rukama, pošto je prethodno zaustavio kola. – Ovo je grad koji prosto vapi da bude spasen lekovitim napicima i sirupima! To je ono što meni treba.

– Nameravate li da otvorite dućan? – upita ga Mozli. Bivši revolveraš se deo je na prednjem sedištu, zavijen u ćebe.

– Što da ne? – odvrati Vesli Mozliju. – Pretpostavljam da bi moju robu mogao prodavati i ovde, u glavnoj ulici.

– Mogli biste se naći na putu konjanicima koji jure ulicom – upozorio ga je Holidej.

– Ma kakvi! Ulica je dovoljno široka.

– Kako hoćete. Ipak poslušajte moj savet, Vesli. Sklonite kola u neku sporednu ulicu i uzmite za Stejsi sobu u nekom pansionu.

– Stejsi će spavati u kolima, kao što uvek spava – odvrati Krejg ponosito.

– Vesli – nije popuštao Dok. – Daunvil nije grad u kome se u osam uveče ide na spavanje. To je prljav, opasan grad, pun nasilja i pokvarenosti i nisam siguran da bi dobra devojka smela da spava na ulici.

– Čujte, mister Holideje, ja sam vodio brigu o Stejsi još dok je bila malo dete i nastaviću da se brinem o njoj i ovde – izjavi Krejg dostojanstveno.

– Kako god hoćete – Dok nemoćno sleže ramenima. – Do viđenja.

– Hvala vam što ste nam pravili društvo na putu – javi se devojka.

Dok joj uzvрати osmehom. – I za mene je to bilo pravo zadovoljstvo.

Mozli je u međuvremenu počeo da silazi s kola. Od dugog sedenja noge su mu bile ukrućene i kada je konačno sišao na trotoar, imao je dosta muke da usaglasi pokrete nogu.

Bilo je to mesto rastanka za sve četvoro. Holideju je predstojalo da nađe trojicu zlikovaca, Mozli je želeo da počne novi život, a putujući trgovac je bio spreman da otvori prodavnicu lekovitih vodica i sirupa i da uveri građane

Daunvila kako su njegovi proizvodi baš ono što im treba.

Dok je omotao vođice svog Miga oko gredice privezišta. Nešto dalje u ulici nalazila se kuća poznata kao „Pansion tate i mame Atkinson“, koji je on poznavao od ranije i računao je da će tamo sigurno naći mesto za jednu noć. Za trenutak je zastao pred Daunvilskom najvećom javnom kućom za najraznovrsniju zabavu, velikim, šareno obojenim zdanjem s krupnim natpisom „Vrata raja“. Sa ulaznih vrata začuo je otegnuti glas.

– Unutra je toplije. Uđi, lepotane!

Na pomičnim vratima, oslonjena rukama na gornju ivicu, stajala je lepa mlada žena duge plave kose, koja joj je padala preko nagih ramena. Pogledala je zavodnički Holideja i pošto joj se učinilo da se nepoznati došljak dvoumi da li da uđe ili ne, oči su joj vatreno i obećavajući zasjale.

– Moje ime je Kiki Kvin – rekla je. – Nisam te do sada videla. Znaš, ja ne poznajem svakog čoveka u gradu...

– Ali znate većinu njih? – Holidej se dobroćudno osmehnu.

– Gle, gle, ti si neki bistar momak, je li – nasmejala se Kiki Kvin zadovoljno. – Zašto ne dođeš da mi praviš društvo i da nešto popijemo... u mojoj sobi? To bi te koštalo dvadeset zelembaća. Pet za piće i petnaest za mene.

Holidej je znao da ga Stejsi još uvek posmatra. Okrenuo se i pogledao je, osmehnuvši joj se krajičkom usana. Opazio je da je namrštila obrve. Ali poziv ove simpatične mlade plavuše, koja

ga je tako zamamno gledala, nije odbio zbog toga što ga je Stejsi posmatrala.

– Do viđenja – rekao joj je.

Kiki se u prvom trenutku iznenadila, ali je odmah zatim izraz čuđenja nestao s njenog lica. – Oh, razumem, nemaš novca, je li? To je malo čudnovatoza džentlmena kao što si ti, ali nije mi prvi put da vidim nekog dasu s mašnom i u finom odelu, a da u džepu nema ni dolara. Pa lepo, lepotane. Moram priznati da mi se dopadaš i zato ti nudim kredit. Uživaj sada, a platićeš kasnije. Moja soba je broj sedam.

– Izvinite, lepotice, ne igram tako – odvрати Dok i lagano se udalji.

Kiki Kvin je opsovala na način koji ne pristaje mladoj dami i ušla u lokal.

Dok je produžio ulicom i došao do „Pansiona tate i mame Atkinson“. Otvorio je vrata. Iza stola u ulaznom holu dočekalo ga je jedno ozbiljno, skoro mrgodno lice. Tom čoveku se odmah pridružila i jedan dama, očigledno lepša polovina njegovog ortakluka. Odmerila je Holideja od glave do pete, ali se po njenom licu nije moglo zaključiti koliko je zadovoljna onim što je videla.

– Treba mi soba – reče Dok.

– Samo za vas, nadam se? – upita mama Atkinson sumnjičavo.

– Da... zašto?

– Zato što ne želimo da nam se po kući muva neki nafrakani ženski šljam, mister. Nećemo da nam se opet desi nešto kao prošle noći, je li tako, Harolde?

– Tako je – promrmlja njen mršavi muž.

– Dvojic rudara su uzeli sobe – postavilaje mama Atkinson – a onda su pokušali da prošvercuju unutra dve sumnjive ženske. Ali moj Harold ih je ubrzo otkrio. Nemam ništa protiv pušenja, pijenja i igranja karata, ali dovođenje kojekakvih posrnulih žena ruši ugled kuće!

– Sa mnom nećete imati nikakvih neprilika, misis Atkinson – reče Dok strpljivo.

– Moram da kažem da mi izgledate prilično dostojanstveno i ozbiljno – zaključila je vlasnica pansiona. – Rizikovaću s vama, mister...

– Holidej. Džon Holidej – predstavi se Dok i upisa se u knjigu gostiju.

– To će biti sedam dolara za noć – dodala je misis Atkinson kao da se izvinjava. – Ovde su cene prilično visoke, mister Holideje.

– Da, to vidim.

– Jeste li došli da kopate zlato? – upita pomalo podsmešljivo Harold Atkinson.

– Ne.

– Onda zbog biznisa? – bio je uporan vlasnik pansiona.

– Ni to. Došao sam ovamo da nađem trojicu ljudi.

Atkinsonovi izmenjaše poglede.

– Jeste li vi lovac ucenjenih, mister Holideje? – upita mama Atkinson.

– Ne.

– Predstavnik zakona? – upita Harold s nadom.

– Ne, ni to.

– Šteta – reče mama Atkinson – jer to je ono što Daunvilu najviše treba...

šerif. Posle Džoa Palmera nismo imali šerifa.

– Šta se desilo s Palmerom? – upita Dok odbrojavajući sedam dolara za noć.

– Bio je šerif pola dana – reče tata Atkinson. – Uveče je ubijen s leđa. A pre njega i Luk Notip je dobio svoje u jednoj sporednoj ulici. Luk je bio vraški dobar šerif, mada je i on samo tri dana nosio značku.

– Nadali smo se, mister, da ste vi nekim čudom šerif – javila se mama Atkinson. – Sam Bog zna da su se časni i poštteni građani ovde već dosta dugo molili Bogu da im pošalje jednog. A propovednik Livort nam je rekao da Svevišnji uvek usliši molbe kad mu se obrate ljudi čista srca. – Uzdahnula je. – Evo vašeg ključa. – Pružila mu je ključ dovoljno veliki da bi mogao otključati zatvorska vrata. Na ključu je bio mali privezak sa brojem sobe.

Holidej se popeo uz stepenice. Na spratu je osetio neprijatan zadah ustajalog vazduha. Idući duž hodnika našao je broj svoje sobe – sedam. Isti broj koji je imala i Kiki Kvin, pomisli i usta mu se iskriviše u kiselu grimasu.

Otvorio je vrata i ušao. Prišao je malom prozoru, zakriljenom tankim zavesama. Napolju je brzo padao mrak, a u salunima, trgovinama i kućama širom Daunvila počele su se paliti svetiljke.

Nešto niže u ulici nalazila su se Krejgova kola i oko njih su se bili okupili građani, privučeni glasom putujućeg trgovca, koji je bučno reklamirao svoju robu. Smeškajući se, Dok ga je video kako u ruci drži jednu bočicu sirupa,

kao da je u toj bočici vino za pričešće. Dok je gledao kako se oko kola okuplja sve više ljudi i nije skidao pogled s mlade Stejsi, koja je stajala pored čoveka koji ju je odgajio. Gledao je još neko vreme, a onda se okrenuo od prozora. Pružio je ruku prema lampi na stolu i baš kada je hteo da kresne šibicu trgao ga je pucanj. Pucanj je dopro s ulice i Dok, još uvek s lampom u ruci, priđe ponovo prozoru. Neko je glasno vrištao. Holidejev pogled se zaustavio na prednjem delu Krejgovih kola.

Opružen preko sedišta, lica okrenutog nadole, ležao je Viljam Vesli Krejg, a preko njega, stežući ga grčevito rukama, ležala je uplakana Stejsi.

Dok jurnu prema vratima.

* * *

Nevaljalac koji je opalio hitac sedeo je još uvek na svom konju i nehajno zavaljen u sedlu, duvao dim iz revolvera koji se još pušio. Bio je to mršav čovek, lisičijeg lica i s opuštenim brkovima koji su se isticali na neprirodno bledom, skoro mrtvački jezivom licu. Duvajući u cev revolvera, zurio je u devojkicu koja je plačući ležala preko mrtvog Krejga.

Gomila je bila nema. Nijedna ruka se nije mašila revolvera. Niko se nije pomerio ni santimetar, jer bi Ed Barnett svaki pokret mogao shvatiti kao potezanje oružja, što bi sigurno imalo tragične posledice.

– Vaš muž je bio budala, misis – nasmejao se Barnett hladno kada je Stejsi digla glavu i pogledala ga očima punim suza.

– Ti... prljavi, bedni ubico! – prošaptala je devojkica. – Bezvredna, samoživa ništarijo!

– Stajao mi je na putu, misis – reče Barnett. – Kola su bila na putu mom konju i on nije hteo da ih ukloni.

– To je, dakle, razlog što ste ga ubili? – odjeknuo je jasan Holidejev glas.

Barnet je polako okrenuo glavu i očima, koje su se jedva videle između žmirećih kapaka, odmerio elegantnog neznanca koji je stajao blizu ulaznih vrata saluna „Vrata raja“.

– A ko je od vas tražio da se petljate? – iskezio se.

– Džone! – briznula je Stejsi nanovo u plač. – Ovaj... ova zver je jednostavno tražila izgovor da potegne revolver na ujaka. Iskoristio je razlog što su mu se naša kola našla na putu... ali to nije pravi razlog. On je jednostavno nasilnik i prljavi ubica! Prljava, krvožedna zver!

Barnet se glasno nasmejao na taj devojčin izliv jada. Holidej ledenim pogledom prelete preko okupljene gomile. Građani Daunvila nisu se usuđivali da prozbore ni reč. Očigledno su bili zastrašeni od ovog čoveka koji je upravo hladnokrvno ubio Vesli Krejga.

– On je bio vaš ujak, rekoste? – rekao je Barnett podsmešljivo, ne obraćajući nimalo pažnje na Doka. – Odrasla devojkica, kao što ste vi, pa putuje po svetu sa svojim ujakom, spava s njim, jede s njim i sve ostalo! Gle, gle! Izgleda da ste vi tip devojkice koji meni treba. Kad završim s vama, mister Gudman će vam naći posao u nekom od svojih saluna!

Barnet se glasno nasmejao, ali mu se niko nije pridružio.

– Ko ste vi? – upita Holidej tiho, ali je prizvuk njegovog glasa ličio na siktanje probuđene zvečarke.

Barnet je prestao da se smeje i oborio pogled na revolver, koji je još držao u ruci.

– Ed Barnet, čoveče, i ako znate šta je za vaše zdravlje dobro, isparićete odavde... i to brzo.

– Čovek koga ste ubili, Barnete, bio je moj prijatelj – Dokov glas zvučao je odmereno, ali se u njemu osećala pretnja.

– Dodavola, čoveče – došapnu mu neko iz gomile – zar ne znate ko je Barnet?

U tom trenutku Stejsi odjednom više nije mogla da se savlada. Uz jezivi krik, koji joj se oteo iz grla, skočila je u kola i dohvatila pušku. Barnet je video njen pokret, munjevito podigao revolver i nanišanio na uplakanu devojkicu. Istog trenutka glavnu ulicu Daunvila potresao je revolverski pucanj, ali taj metak nije ispalio Ed Barnet. On se trgao i zaljuljao u sedlu, a na licu mu se pojavio začuđeni izraz. Prsti na ruci su mu se rasklopili i on ispusti revolver u žitko blato. Zatim je pao glavačke i dok je gomila stajala zaprepašćena, otvorenih usta, Barnet je svom težinom pljusnuo u kaljužu nastalu istopljenim snegom. Pao je i ostao da leži raširenih ruku, kao neki džinovski pauk. Sada se gomila razdvojila i načinila put Holideju, koji je prišao da izbliza pogleda čoveka koga je ustrelio.

Sudbina se opet poigrala s njim. Došao je u Daunvil s određenim ciljem, ali nije mogao da dozvoli da još jedno nedužno stvorenje strada. Ako je stari putujući trgovac bio čovek labavog poslovnog morala, to nije značilo da je zaslužio takvu tragičnu smrt, a još manje je to zaslužila devojkica koju je vodio sa sobom. Holidej je bio svestan da je ovo morao učiniti, ali i da je tim metkom zavrteo rulet života i smrti, koji se neće zaustaviti pogibijom Eda Barneta.

– Ne znam ko ste vi, došljače – javio se neko pored njega – ali ovim ste upravo sebi potpisali smrtnu presudu!

– Barnet je bio jedan od Gudmanove bande – objasnio je Doku drugi.

– A ko je Gudman? – upita Holidej.

– On je gospodar Daunvila, mister – reče jedan bradati rudar. – A Ed Barnet je bio njegov glavni revolveraš.

– Poslušajte moj savet – prošapta smežurani čovečuljak odeven kao činovnik. – Pojašite konja i bežite!

Holidej preskoči preko Barnetovog tela i uputi se prema kolima. Stejsi ga je sada gledala sa strahom u očima, shvatajući svu tragičnost onog što se dogodilo. Dok je stigao do kola i njegove snažne ruke okrenule su Vesli Krejga tako da mu je mogao videti lice. Jasno se videlo da je nesrećni trgovac bio nenaoružan.

– Prokleti kućkin sin! – uzdahnu Dok, ugledavši strašnu ranu na trgovčevim prsima.

Stejsi je ponovo zaplakala kad ju je Dok uhvatio ispod mišica i spustio iz

kola. Čvrsto se pripila uz njega, obgrlila ga oko vrata i ostala tako.

– Uzeću vam sobu u pansionu – reče joj Dok, podigavši je i noseći je ka trotoaru.

Obgrlivši je zaštitnički jednom rukom oko ramena, poveo ju je prema pansionu Atkinsonovih. Okupljena gomila napravila im je put. U holu pansiona dočekala ga je mama Atkinson. Na njegovo veliko iznenađenje, njene oči su blistale od zadovoljstva.

– Nikada nisam verovala da ću doživeti ovaj dan! – uzviknula je. – Ed Barnett izrešetan na glavnoj ulici! Kakav je to šamar po Gudmanovom licu! Ovim kao da ste ga pljunuli, mister. I vi još kažete da niste predstavnik zakona!

– To je istina – potvrdi Holidej. – A sada bih hteo jedan krevet za ovu damu.

Mama Atkinson ga je i dalje gledala blistavim očima. – To je protiv pravila, kao što sam vam rekla, ali za čoveka koji je ubio Eda Barneta...

– Rekao sam da hoću krevet za nju, ali dama neće spavati sa mnom, nego u posebnoj sobi.

Mama Atkinson energično klimnu glavom. – Razume se, mister! Izgleda da ste vi ne samo hrabar čovek, nego i pravi džentlmen. – Pružila je ruku prema tabli s ključevima, skinula jedan i pružila mu ga. – Broj osam – rekla je sa širokim osmehom na licu. – Diskretno je namignula Doku i dodala – Soba do vaše.

– U redu – odvratio je Dok hladno.

– Hvala vam – Stejsi se zahvalno pripijala uz njegovu ruku.

Holidej je opazio da se posle obračuna s Barnetom stav mame Atkinson premanjemo dramatično promenio. Pitao seda li se slična promena dogodila i kod ostalih građana Daunvila.

Kada je odveo Stejsi u njenu sobu, ona se skljkala na krevet i zarila lice u jastuk. Holidej je uvek imao duboko razumevanje za ljudsku patnju i znao je da je devojci sada potrebna samoća.

– Stejsi – pozvao je blagim glasom.

Okrenula se i pogledala ga.

– Ja ću se pobrinuti za sahranu – rekao joj je. – Vi ostanite ovde i nemojte se ničega bojati.

Klimnula je glavom i Dok je izašao u hodnik. Udaljavajući se, čuo je njeno prigušeno jecanje. Toj devojci je ujak Vesli bio sve što je imala na svetu i sada je Barnett uništio njenu jedinu zaštitu i pratioca. Nije bilo verovatno da će ona nastaviti da prodaje Krejgovu robu, a uz to je ostala sama u velikom gradu koji nije bio pogodno mesto za nju. Pred Dokom se sada otvarao još jedan problem. Trebalo je naći rešenje za njenu sadašnjost, a možda i budućnost.

– Gospođo – obratio se vlasnici pansiona sišavši u hol – ovi ljudi na ulici izgleda da su zabrinuti za moje zdravlje od kako sam sradio Barneta. Recite mi nešto o tom Gudmanu za koga je Barnett radio.

Lice mame Atkinson zakrili taman oblak.

– Čujte, mister, mrsko mi je i da se setim tog čoveka, ali potrebno je da znate s kim imate posla. Kada je u ovim krajevima pronađeno zlato i kada

je Daunvil počeo naglo da se razvija, ovaj grad je još uvek bio grad razumnih i poštenih ljudi. Dobro, i tada smo, s vremena na vreme, imali poneku uličnu tuču i gužvu u salunu, ali je grad uglavnom bio miran. Onda je došao Gudman sa svojim revolverašima i jednostavno preuzeo vladavinu nad Daunvilom. Svako ko je pokušao da mu se suprotstavi završio je s kuršumom u telu i sada on vlada i raspolaže ovim gradom. Ako pitate mene, naše šerife ubili su njegovi ljudi.

– Čime se on bavi?

– On je vlasnik polovine saluna u gradu, kockarnica i trgovina. Vlasnici onih saluna i trgovina koji nisu njegovi plaćaju mu... da ih štiti.

– A ja sam smaknuo njegovu desnu ruku – konstatovao je Dok tiho.

– Ed Barnet je bio ubica – rekla je žena uzbuđeno. – On... on je ubio moga sina. – Kada ju je Dok začuđeno pogledao, dodala je – Moj sin je bio još dete, mister. Imao je samo sedamnaest godina. Barnet je izabrao njega da ga smakne, baš kao što je izabrao da ubije vašeg prijatelja. Ubio ga je pred ovim vratima. Za ovaj grad je sreća što ga više nema.

– A zašto građani trpe Gudmana i ovakve kao što je Barnet?

– A šta mogu da rade? Gudman raspolaže „armijom” revolveraša, koji ga podržavaju... To su sve sami zločinci. Zato su vam ljudi rekli da bi bilo pametno da pobegnete iz grada dok još možete. Samo, ako ste čovek kakav ja mislim da jeste, vi nećete pobeći nego ćete ostati!

Holidej je zamišljeno pogledao kroz prozor.

– Mene niko neće oterati iz grada – rekao je na kraju tiho.

Mama Atkinson položi svoju ruku na njegovu. – Mogu li nešto da učinim za devojku?

– Možda bi trebalo da joj odnesete šolju kafe i da pripazite na nju.

– Učiniću to sa zadovoljstvom.

Dok je čvrstim korakom izašao na ulicu. U međuvremenu neko je odneo Barnetovo telo, ali je Krejgovo ostalo da leži, bačeno na trotoar. Ljudi su još uvek prolazili ulicom, gledajući šta se događa i okupljajući se u grupicama. Kada se Dok pojavio sve oči se začuđeno upraviše prema njemu. On priđe jednoj grupici i upita. – Gde mogu naći pogrebnika?

Ljudi se zgledaše.

– Istina je da će vam pogrebnik trebati, mister, ako se brzo ne počistite iz grada – pokušao je neko da bude duhovit.

– Pitao sam za pogrebnika – ponovi Dok oštro.

– Tu je, odmah iza zatvora.

Holidej se uputi ulicom praćen pogledima polovine grada. Na prozorima saluna ukazala su se radoznala lica, iskolačenih očiju. Ljudi su izašli na vrata krčmi, trgovina i kuća. Ne obazirući se na njih, on je nastavio da hoda i u uličici pored praznog zatvora ugledao je malo veću zgradu od dasaka, osvetljenu karbidskom lampom. Na njoj je pisalo „Pogrebno preduzeće Lingtona P. Lodžeta“.

Otvorio je vrata i našao se među mrtvačkim sanducima, pored kojih je stajao jedan čovek, verovatno Lodžet lično. Bez mnogo okolišenja Dok mu je rekao kako želi pristojnu sahranu za poginulog Vesli Krejga. Pogrebnik je, međutim, zabezeknuto zurio u njega.

– U čemu je stvar? Šta nije u redu? – upitao je Dok pogrebnika, koji je izgleda izgubio moć govora. – Zar do sada niste sahranili nijednog čoveka?

Lodžet počeo da cvili kao pas pod šibom.

– Da... ali ne mogu... ne možete to tražiti od mene!

– Ovo je pogrebno preduzeće, zar ne?

– Da, ali... vidite... mister Gudmanu se ne bi dopalo ako obavim tu sahranu – reče Lodžet molećivo.

– Čujte sada šta ću vam ja reći! Hoću da moj prijatelj bude pristojno sahranjen. Hoću lep kovčeg od borovine, grob i sveštenika koji će ga ispratiti.

Lodžet samo što nije zaplakao. – Ali, zar ne razumete...

– Sve ja dobro razumem – procedi Holidej kroz stisnute zube. – Vi se bojite Gudmana zato što sam smaknuo njegovog revolveraša i nećete da imate nikakve veze sa mnom.

– Pa...

– Hoću pristojan pogreb – preseče ga Dok oštro.

– Dragi Bože! – zastenja Lodžet.

– Platiću vam posle pogreba. – Dok ga preteći pogleda. – Razumete?

Lodžet se borio za vazduh.

– U redu, obaviću moju dužnost po uobičajenoj ceni. Ali ne želim da se to čuje.

– Slušajte dobro što vam kažem, čoveče! Ne želim da moj prijatelj bude prokrijumčaren pod zemlju noću, kad to niko ne vidi, kao da ga se stidimo! Ne! Ima da bude sahranjen u uobičajeno vreme i vi ćete se postarati za propovednika.

– Redovan propovednik neće se usuditi da održi pogrebnu službu – objasnio je Lodžet.

– Zar je Gudman vlasnik i crkve? – upita Dok zajedljivo.

– Možda... možda ću privoleti putujućeg propovednika da obavi ceremoniju – reče Lodžet sa sumnjom na licu.

– Ja vam samo kažem da sve uradite, pogrebniče – preseče ga Dok – i dato obavite kako treba.

Stari pogrebnik je pogledao prema nebu, kao da od njega traži spas, a Holidej se uputi vratima. Izašao je u noć. Napolju je bilo neuobičajeno tiho. Grad ga je dočekao ćutanjem, kao da se snеbiva. Kao da očekuje da će se odjednom dogoditi erupcija nasilja. Dok se uputio nazad do glavne ulice. Grupice ljudi bile su se razišle, ali kada je prošao pored saluna, nekoliko lica pojavilo se na prozoru.

– Mister Holideje!

Dok se prenuo. Poziv je dolazio iz jedne sporedne ulice. Neko je, dakle, već znao ko je on. Spustio je ruku na dršku revolvera i u tom trenutku isti glas se ponovo začuo.

– Mister Holideje... ovde sam!

– Ko je to? – Holidej je ostao na mestu gde je stajao.

– Zovem se Džon Metison. – Kratko je počutao... – Ja nisam jedan od Gudmanovih ljudi!

– To vi kažete, mister, ali ne znam koliko vam se može verovati – odgovori Dok bez okolišenja.

Neki predmet pao je u blato ispred Dokovih nogu i on vide da je to revolver. Sagnuo se, podigao ga i odlučio da rizikuje, jer je taj čovek možda imao i drugi revolver. Kliznuo je u uličicu i istog trenutka se iz jednog dovratka pojavio neki debeljuškasti čovek.

– Evo vašeg revolvera, Metisone – reče mu Dok.

Metison je i dalje stajao u senci, ali je Holidej razaznao neobrijanog čoveka širokih ramena. Nepoznati je na glavi imao kapu od dabrovine, koja mu je padala do samih očiju.

– Imam za vas poruku od Markusa Dojla – rekao je Metison, gledajući Holideja u oči.

– Ko je Dojl?

– Gradonačelnik Daunvila, mister Holideje. On želi da vas vidi i to što pre!

– Da me vidi? A zašto onda nije došao lično? Ja nisam...

– Ne ljutite se, mister Holideje, ali gradonačelnik vas moli da dođete. Ono što bi hteo da vam kaže suviše je važno i poverljivo da bi se moglo reći na ulici. Njegova kuća nije daleko. Samo nekoliko stotina metara odavde.

Holidej dunu kroz nos. Hteo je da odbije, ali mu je odjednom pala na um Stejsi. Možda za nju ne bi bilo loše ako bi upoznala nekog u ovom gradu. – Dobro, vodite me – reče.

* * *

Kuća gradonačelnika Dojla izdvajala se od ostalih svojom solidnom građom i vrtom kojim se gradonačelnik s pravom mogao pohvaliti. Čvrstih zidova, ukrašena drvetom, ta kuća je bila ne samo lepa po izgledu već i udobna, lepo nameštena i ukrašena tepisima i zavesama. Kada je Dok ušao u dnevnu sobu, u velikoj peći buktala je vatra i toplota ga je zapahnula čim je otvorio vrata.

– Drago mi je što ste došli, mister Holideje – dočekao ga je Dojl prijateljski. – Uđite i sedite. – Klimnuo je glavom čoveku koji je Doka doveo. – Hvala, Metisone.

Čovek je izašao i Dojl se ponovo obratio gostu.

– Svakako želite nešto da popijete. – Nasuprot većini ljudi s Granice, Dojl je bio kulturan i vaspitan čovek i govorio je čistim književnim jezikom. Ipak, nije bio tipičan gradonačelnik u engleskom smislu te reči. Podsećao je dosta na Džordžijanca, nosio je uredno podšišanu kosu, zaglađenu unazad i oblačio se klasično elegantno, kao što su se oblačili političari Vašingtonovog doba. Pozvao je glasno – Meri Džo!

Vrata su se otvorila i u odaju je ušla mlada žena i osmehnula se gostu. Bila je mlađa od Holideja i upola mlađa od Dojla. Imala je bujnu crvenu kosu, koja se prelivala istim sjajem kao i njene oči. Visoka i vitka, imala je male čvrste grudi i uzan struk.

– Upoznajte moju suprugu – predstavio ju je Dojl raspoloženo. – Dao sam u

novinama na Istoku oglas za ženidbu i pogledajte šta sam dobio!

Holidej lakim osmehom izrazi svoju saglasnost.

– Meri Džo, posluži mister Holideja najboljim vinom.

– Odmah, dragi – glas joj je bio mek i zvučan.

Holidej ju je s divljenjem gledao dok se uputila prema ormariću za piće, ali to Dojlu nije smetalo. Voleo je kad se ljudi dive njegovoj ženi, jer je tada uvek mogao sebi samom da čestita na izboru.

– Metison reče da ste hteli da razgovarate sa mnom – podseti ga Dok.

– Mister Holideje – reče Dojl, gledajući ga pažljivo u oči. – Čuo sam šta se desilo.

– To je bilo ono pravo! – umeša se Meri Džo, donoseći na sto bocu i čaše. – Barnet ubijen! Mister Holideje, vi ste heroj ovog grada!

– Neki ljudi su mi savetovali da bi trebalo da odem.

– Možda su vam neki ljudi to rekli, ali ima mnogo drugih koji bi vas sada zamolili da ne odete – reče gradonačelnik ubedljivo.

Meri Džo je natočila vino u čaše.

– Slušam – Dok se okrenuo domaćinu.

– Ja sam bio prvi čovek koji se nastanio u Daunvilu – počeo je on, gladeći prstima čašu s vinom. – Došao sam ovamo da ispiram zlato i to sam izvesno i vreme radio. Posle toga sam se povukao i ljudi su me izabrali za gradonačelnika. To je za mene čast, mister Holideje, i nadam se da ću im se jed-

nog dana odužiti time što ću učiniti za Daunvil i generacije koje dolaze nešto što će se pamti.

Dok je saslušao uvod srkućuci vino. Prošlo je dosta vremena od kako je poslednji put kušao piće tako skupo i ukusno. Posle prvih gutljaja toplina mu se razlila telom.

– Mislim da večeras imam takvu šansu – nastavi Dojl.

– Mislite?

– Da, mister Holideje, pojavili ste se u pravi čas.

Dok je otpio još jedan gutljaj ne govoreći ni reč.

– Ovaj grad je u kandžama zla. Ne bih se upuštao mnogo u priče o tome, jer ste bez sumnje već i sami saznali da je Karl Gudman sa svojim revolverašima preuzeo vlast u Daunvilu. Oni su ovde praktično vlasnici svega živog i mrtvog. Oni nameravaju da tu vlast zadrže prisiljavajući građane na apsolutnu pokornost. Ed Barnet je bio jedan od Gudmanovih glavnih oružja. Znam da ga ne biste ubili iz ljubavi prema ovom gradu i da ste to učinili jer je ubio vašeg prijatelja, ali činjenica je da ste ga ubili.

– Još vina, mister Holideje? – upita Meri Džo preljubazno, uzimajući čašu iz Dokove ruke.

– Dobro – reče on. – Činjenica je, dakle, da sam Daunvilu učinio uslugu.

– Da, a ja se nadam da ćete mu učiniti i drugu uslugu, mister Holideje – reče gradonačelnik.

– Kako to mislite?

– Nadam se da ćete poneti šerifsku značku.

Dok se netremice zagledao u njega, a Meri Džomu stavi punu čašu u ruku i Dok je nesvesno prihvati.

– Šta rekoste? – uzviknuo je. – Pono- vite to još jednom!

– Upravo to što ste čuli. – Dojlov glas je zvučao krajnje ozbiljno. – Ustrelivši Frosta, dokazali ste da niste amater s revolverom. Za šerifa ovog grada to je odlična preporuka! Možda jedina koja mu treba!

– Tu je i činjenica da se niste uplašili od Gudmana! – dodala je Meri Džo.

– Nikada ga nisam sreo, ali, naravno, ne bojim ga se – potvrdi Dok. – Samo, to nije dovoljno. Ja nisam čovek za to. Došao sam u ovaj grad iz određenih razloga i nemam nameru dugo da ostanem.

– Naprotiv, ja verujem da vi jeste pravi čovek za takav posao. Poznato mi je da ste s Vajatom Erpom „sredili” nekoliko bandi i uveli red u nekoliko gradova. Zbog toga smo spremni i da vam za taj posao bogato platimo.

– Nisam zainteresovan za novac.

– Verujem, ali mi bismo vam pružili druge povoljnosti. Naš stari šerif stanovao je u jednoj stračari, ali vama bismo platili sobu u pansionu... i hranu sa poslugom... – Dojl obrisa orošeno čelo. – I piće...

– Čujte – obrati mu se Dok, srknuvši vino – zašto ja? U gradu mora postojati bar tuce ljudi koji se ne boje Gudmana. Treba samo naći pravog čoveka!

– Mister Holideje – umešala se Meri Džo tihim, mekim glasom – ja sam ovde već godinu dana i, verujte mi, vi ste prvi čovek za koga znam da se

suprotstavio Gudmanovim revolverašima. Prvi i jedini! I, povrh svega, niste pobešli! A većina drugih bi to učinila.

– Mi smo u očajnom položaju, mister Holideje – priznao je Dojl. – Mi možda živimo u gradu koji se razvija, ali mi želimo i da to bude miran grad u kome žene i deca mogu bez straha ići ulicama. U ovom času to je pakao od grada!

Nastalo je dugo ćutanje.

– Voleo bih da vam pomognem, gradonačelnice – reče najzad Dok, sležući ramenima. – Ali...

– Ali imate druge namere? – dopuni ga Dojl.

– Čujte – osmehnuo se Dok. – Ja nisam nikakav „vitez u sjajnom oklopu”, niti sam neki dobronameran tip, koji želi da izigrava heroja. Voleo bih da vam pomognem, ali i sam imam problema o kojima moram da mislim i iskreno rečeno, ne bih se sukobio s Edom Barnetom da on nije ubio mog prijatelja Krejga.

Meri Džo razočarano obori pogled. Dojl, međutim, kao da nije bio mnogo iznenađen Dokovim odbijanjem. Zavalio se u fotelju i uzeo cigaru, a Meri Džo je pružila ruku da sa stočića doda šibice svom mužu.

– Mislio sam da bi vredelo pokušati, to je sve – rekao je gradonačelnik.

Dok je ustao.

– Do viđenja – pozdravio se.

– Ako se predomislite – reče Dojl – ponuda još važi. Moja vrata su vam otvorena, mister Holideje, u svako doba dana. Ne bi bilo nimalo teško postaviti vas za šerifa. Kao gradona-

čelnik ja bih saslušao vašu zakletvu, a onda bi gradsko veće potvrdilo moju odluku.

Dok je već bio kod vrata kada se odjednom počeo kolebati. Pomislio je na Stejsi, usamljenu, bez zaštite, i na njenu budućnost u ovom gradu zla. Ta devojka, koja se otela iz uličnog kala, zaslužila je šansu da živi u mirnom, poštenom gradu. Nije je mogao povesti sa sobom, a nije mogao ni da je ostavi ovde, u kandžama Gudmanovih plaćenika. Možda bi za nju postojala neka šansa ovde, možda bi mogla početi neki posao, postati svoj čovek i naći zadovoljstvo u življenju s običnim, časnim i poštenim ljudima, pod uslovom da život u gradu bude moguć. Te misli su mu se vrtele po glavi dok mu je Meri Džo govorila nešto što on nije čuo. Tada na ulici odjeknu pucanj, praćen promuklim, podrugljivim smehom. Meri Džo zadrhta i začuta.

Onda se Holidej okrenu i pogleda ovo dvoje građana paklenog grada.

– Rekoste da biste dobro platili šerifski posao. Koliko? – upitao je tiho.

Gradonačelnik razrogači oči i odmah uzviknu.

– Koliko vi kažete. Recite!

– Cene su u gradu visoke, a ja imam nekih obaveza – nastavi Dok istim tihim tonom. – Sa Krejgom je doputovala jedna devojka, koja je sada bez sredstava i ne bih hteo da počne jedini posao koji ovaj grad nudi lepim, siromašnim devojkama.

– Samo recite cenu, mister Holideje.

Dok se zamisli. – Neka bude dvesta dolara nedeljno i plaćen pansion.

– Onda je to vaša plata – gradonačelnikov glas je podrhtavao od oduševljenja. – Hvala nebu što ste se predomislili, mister Holideje!

– Mister Holidej još nije rekao da će preuzeti posao, Markuse. Samo je pitao za platu – reče mu Meri Džo.

Dojl izvadi cigaru iz usta. – Hoćete li prihvatiti mesto šerifa? – Bila je to više molba nego pitanje.

– Nikada nisam razmišljao o sebi kao o šerifu – odvrati Holidej kiselo. – Ali čini mi se da bi vredelo pokušati.

– Mister Holideje – obrati mu se radoznalo Meri Džo – maločas ste rekli „ne“. Otkud sada ova iznenadna promena?

– Recimo da se i muškarac može predomisliti isto tako brzo kao žena – našali se Dok.

– Hvala vam, mister Holideje – gradonačelnik se radovao kao dete. – Znao sam da smo našli pravog čoveka!

– Počecu odmah – saopšti Dok. – To jest, čim mi prikačite šerifsku zvezdu.

– Meri Džo... zvezda – obrati se Dojl svojoj preko oglasa stečenoj supruzi.

Njoj nije trebalo dva puta reći. Posle samo nekoliko minuta vratila se u sobu sa značkom, a posle još nekoliko minuta Dok Holidej je bio zvanični šerif Daunvila. Nakon ceremonije zakletve Dojl je prikačio šerifsku zvezdu na Dokov sako.

Dok se žućkasta svetlost petrolejke presijavala na metalnoj zvezdi, Dok je razmišljao o svom novom položaju. Palo mu je na um da bi kao šerif mogao službeno da sprovede i svoju ličnu istragu. Umesto da kao usamljeni ja-

hač juri tri fantomske senke u pustari, mogao bi kao predstavnik zakona da preduzme sve da bi identifikovao Čakove ubice. U međuvremenu vršiće savesno dužnost šerifa i pošteno zarađiti platu koju će primati.

– Ta mlada dama s Krejgom – upita Meri Džo bojažljivo – da li vam ona nešto posebno znači, mister Holideje?

Dok se za trenutak zamislio. – Možda – rekao je.

– Da li biste onda došli s njom sutra kod nas na večeru?

– Večera bi mi sasvim odgovarala – osmehnuo se Dok.

Dojl mu je predao ključeve šerifske stanice. – Zatvor je malo prljav – izvinjavao se. – Mogli biste ujutru naći nekog da ga počisti.

– Stanica će biti otvorena večeras, gradonačelnice – izjavi novi Daunvilski šerif. – Što se tiče prašine, ona me ne brine.

Našavši se na ulici, Dok krenu kroz prohladnu noć. Svetlosti uličnih lampi ogledale su se u prljavoj vodi na kolovozu i na njegovoj metalnoj zvezdi. Jedan pijani kauboj provirio je iz saluna i prvi ugledao značku na Holidejevim prsima. To kao da ga je otreznilo. Holidej je prošao pored njega i krenuo dalje niz ulicu. Neko je provirio iznad dvokrilnih vrata saluna „Vrata raja“, zagrcnuo se od čuđenja i odmah jurio unutra da objavi novost. Prolazeći pored saluna „Vrata raja“, Dok je čuo njegov uzbuđeni glas.

– Ljudi, čujte! Dobili smo novog šerifa!

Galama se naglo utišala.

– Zna li ko je taj? – nastavi pret hodni glas. – Onaj došljak koji je ubio Eda Barneta!

U salunu je nastala paklena galama i pijani gosti i zabavljačice potrčali su ka prozorima i priljubili lice uz stakla, a neki su izjurili i na ulicu, pa se novost proširila kao prerijski požar.

Dok je nastavio šetnju ne obazirući se na uzbuđenje ljudi. Neki od prolaznika su mu šapatom čestitali, a par njih je reklo kako će se moliti da ga Bog čuva. Mada je bilo i onih koji su se čudili što još nije zbrisao iz grada.

Ne obraćajući pažnju na primedbe, Dok uđe u pansion. Kada je videla zvezdu na njegovim prsima, oči mame Atkinson su zasijale.

– Neka je hvaljeno ime Božje! – izustila je vatreno dok je Holidej išao uz stepenice. On zakuca na vrata sobe osam. – Ja sam, Holidej – javio se.

Stejsi mu otvori i on uđe. Prestala je da plače, ali je još bila tužna i činilo se da će kasnije ponovo zaplakati. Ali trenutno je njegovo prisustvo prevladalo. Bez njega bi joj sada, tako ostavljenoj i ničijoj, svet bio šupalj i prazan.

– Hvala što ste došli – prošaputala je i pripila se uz njega.

– Jeste li dobro? – U njegovom glasu bilo je neke nove nežnosti.

Devojka ga još čvršće prigrli. – Dok... mister Holideje, ostanite sa mnom noćas! – zamolila je. – Ne mogu da budem sama! Bojim se!

– Nemate se čega bojati, Stejsi – promrmeljao je Holidej. – Ja ću biti tu pored vas, mila, i sve će biti u redu. – I

dok je devojkica u njegovom prisustvu nalazila snagu i potporu, on oseti da se u njemu budi želja za njom kao ženom.

– Dok! – Devojkica je osetila na prsima dodir nekog čvrstog predmeta i ruka joj mahinalno opipa njegov sako.

– Pa... to je značka!

– Ja sam novi Daunvovski šerif – objasni Dok mirno.

– Zašto?

– Stejsi – reče on, ne odgovarajući na njeno pitanje – nameravam da otvorim šerifsku stanicu i da je sredim. Onda ću se vratiti da vam pravim društvo.

Pogledala ga je i stisnula mu svojim prstima njegove.

– Ja ću vam pomoći. Ja ću vam sve počistiti. – Uzela je kaput i počela da se oblači. Dok je u prvi mah hteo da kaže neka ostane u sobi, ali se predomislio. Možda joj je zbilja potrebno nešto što će joj skrenuti misli s onoga što se desilo.

* * *

Karl Gudman je posmatrao dok je Kiki Kvin polako zakopčavala haljinu. Pružio je ruku da uzme piće, progutao gutljaj viskija i pogledom otpratio salunsku kraljicu, koja je, izazovno njišući bedrima, prišla ogledalu.

– Je li ti bilo lepo, Karl? – upitala ga je uzimajući češalj.

– Znaš da jeste – odgovorio je promuklo. – Uvek mi je lepo s tobom.

Osmehnula se i počela da se češlja, posmatrajući Gudmanovu sliku u ogledalu. On je nesumnjivo bio jedan

od najružnijih muškaraca s kojima je ikada vodila ljubav. Imao je debele, razvučene usne, veliki nos i čudne prodorne oči. No njegova ružnoća nije joj smetala. Ona je brinula samo o novcu, a Karl Gudman imao ga je dovoljno da nadoknadi sve svoje fizičke nedostatke. Istina, postupao je s njom kao s nižim bićem, ali su stan u kome je živela, haljine koje je nosila i dijamanti u njenoj kutiji za nakit bili nadoknada za sve. On je bio izdašan, a ona odlična glumica.

Iznenada se na vratima začulo energično kucanje.

– Ko je? – grmnu Gudman.

– Red – glas je zvučao nervozno.

– Zauzet sam – odvrati Gudman oštro.

– Izgleda da je nešto važno – primećila je Kiki taktično, nadajući se da će novost koju Red donosi biti dovoljno važna da natera Gudmana da završi svoju nedeljnu posetu.

– Prokletstvo! – progundala Gudman.

– Uđi, Rede!

Red je bio krupije, mršav, bledoliki kockar koji je uz to bio i vešt s pištoljem.

– Šta je, dođavola? – prasnu Gudman. – I zatvori vrata! Ovo je soba jedne dame!

– Gazda – reče Red – grad je dobio novog šerifa!

Gudman je umalo iskočio iz kreveta, a Kiki Kvin je ispustila češalj na pod.

– Šta si rekao? Ponovi!

– Šeta se ulicama slobodno, kao da ga ni za šta nije briga i nosi značku na prsima.

– Mora biti da neki pijanac izvodi budalaštine.

– Ne – rekao je Red odlučno. – Svim je trezan, u to se smem zakleti. Pre toga je otvorio šerifsku kancelariju. U stvari... u pitanju je čovek koji je ubio Eda Barneta!

Gudmanovo lice se iskrivi od besa.

– Mislim da sam povodom njega već izdao naređenje!

– Ali...

– Dođavola, Rede! Neki tip slisti Eda i posle toga slobodno šeta ulicom! Pa to je poziv svakoj budali u Daunvilu da učini isto!

– Nismo mogli da ga uhvatimo na nišan – počeo se izvinjavati Red.

– I sad je postao šerif! – ciknu Gudman. – Rede, taj došljak može biti opasan. Pretpostavljam da znaš šta se mora učiniti... i to brzo!

– Bilo gde? – upita kockar.

– Ne tiče me se gde! Hoću samo da još noćas bude napunjen olovom!

Red otvori vrata. Ovaj put u sobu nisu doprli uobičajeni šumovi iz saluna. Umesto toga čuo se samo tihi žagor koji je jedva dopirao do hodnika. Red je zakoračio u hodnik i prišao do ograde stepeništa da bi video zbog čega je odjednom takva tišina.

Tek što se nadneo preko ograde, trgao se i žurno vratio u sobu broj sedam.

– On je dole! – mucao je. – Šerif je tu! Dole!

Karl Gudman skoči i počeo navlačiti čizme.

– Znaš šta treba da radiš – obrati se svom krupijeu i revolverašu. – Dakle, na posao!

* * *

– Brendi – zatražio je Holidej od barmena.

Pružajući ruku prema boci, Al Edrik je zurio u značku na došljakovom sakou i zamalo da mu boca klizne iz ruke. Okrenuo se da gostu doda čašu i Dok spusti dolar na tezgu pred njega.

Sve oči su bile uperene u novog šerifa. Kockanje je prestalo. Krupijeji su stajali zbunjeni s kartama u rukama, a zabavljačice su bojažljivo prišle bliže da bolje zagledaju čuvara reda.

Holidej je nehajno natočio piće u čašu. Čovek do njega promrmľao je neko izvinjenje i žurno se udaljio. Ubrzo je novi šerif stajao sam, a krupijeji su stajali u iščekivanju, motreći nesпокојно Reda koji je silazio niz stepenice. Iza Reda stajao je Karl Gudman, naslonjen na ogradu. Holidej je opazio da osoblje saluna sa iščekivanjem gleda Reda i instinktivno se okrenuo da ga dočeka. Krajičkom oka ugledao je drugog čoveka koji je značajno klimnuo glavom Gudmanu i oslonio se na stub u pozadini.

Red je stigao do podnožja stepenica i uputio se prema šerifu s ledenim osmehom na bledom licu.

– Dobro večе, šerife – pozdravio ga je. – Ja sam Luk Red.

– Holidej – predstavi se Dok.

– Čuo sam za vas, Holideje – reče Red pritvorno. – Dobro došli u Daunvil.

Holideja nije prevario Redov ton. Bio je spreman na svaku eventualnost.

– Mislim da treba da popijemo nešto u čast vašeg postavljenja – Red glavom dade znak Edriku. – Čime si to,

do đavola, poslužio našeg šerifa! Ovo je običan špirit, Ale! Hoću bocu koju čuvaš za specijalne goste.

– Ovo mi je sasvim dobro – reče Dok. Barmen je stavio novu bocu pred njega, ali Dok na nju nije obraćao pažnju.

– Hajde, „zvezdonosac“ – javi se Red s prezirom u glasu. – Otvorite novu bocu i pijte!

Holidej je suviše dobro znao tu igru da bi ga poslušao. U novoj boci bilo je droge. Jedna čašica i on bi bio ošamućen a posle druge bio bi skoro bez svesti, predmet podsmeha Gudmanovih siledžija i lak cilj za metak ispaljen u leđa na ulici. Nije nameravao da postane njihova žrtva. – Rede – rekao je – došao sam u salun da popijem ovo jedno piće koje već pijem. Zatim se vraćam u šerifsku stanicu i to je kraj čašćavanja.

– Znači, odbijate da pijete sa mnom, šerife? – prosikta Red, spuštajući ruku ka dršci revolvera.

Svi oko njih uklonili su se s linije paljbe, a dve zabavljačice sudarile su se i pale iza kockarskog stola.

– Ako baš navaljujete... da, neću da pijem s vama.

Gudman se osmehnu, znajući da je to dovoljan izgovor za njegovog čoveka da se obračuna sa šerifom.

– U ovom kraju to je teška uvreda, Holideje! – zarežao je Red.

– Shvatite to kako hoćete.

Holidej je to rekao hladno, skoro nehajno, pa je za trenutak Red ostao zbunjen. A onda je bacio pogled prema Gudmanu i opazivši njegov odsećan pokret rukom, vratio pogled na Holideja.

– Samo da napomenem, Rede – izgovori novi šerif tiho – kako sam ja slučajno šerif ovoga grada. Sukob sa mnom je isto što i sukob sa zakonom. To je dovoljno da vas uhapsim i zatvorim.

Redova ruka se kao kandža grabljivice stegla oko drške revolvera. – Govorite sa mnom sa visine, šerife – iskezio se, uživajući što je centar pažnje gostiju u salunu. – Da vidimo sada imate li dovoljno hrabrosti i da poduprete taj svoj stav!

Karl Gudman je mirno stajao na balkonu, a njegov drugi čovek nije se micao s mesta pored stuba. Red se osmehiwao, nastojeći da novog šerifa muči neizvesnošću.

Onda je odjednom potegao revolver. Predviđajući njegov pokret, Dok se bacio u stranu. Dva revolvera su blesnula i dva gromka pucnja slila se skoro u jedan. Metak iz Redovog pištolja zario se u zid pored šanka kada je kockara Holidejev pištolj već pogodio u ruku. Red je jauknuo i krv mu šiknu iz rane ispod levog ramena. Ispustio je revolver i zdravom rukom pritisnuo ranjenu.

– Uhapšeni ste, Rede – reče Dok, natežući obarač – a optužba je potezanje oružja na predstavnika zakona.

Red ga je netremice gledao dok mu se krv slivala niz prste.

– Napred! Pretpostavljam da znate gde je zatvor!

Ranjeni revolveraš pogleda prema balkonu gde je Gudman stajao ukrućen kao statua. Po salunu su ljudi počeli da se kreću. Neki od njih su sa zapre-

pašćenjem zurili u Holideja, a drugi su bojažljivo dizali pogled ka Gudmanu, trudeći se da predvide njegov sledeći potez.

– Napred! – viknu Dok ponovo.

Lagano i kolebljivo revolveraš je pošao ka dvokrilnim vratima. Dok ga je neprekidno držao na nišanu. Onda Gudman stisnu šakama ogradu i viknu.

– Trejse!

Čovek pored stuba mašio se pištolja i potegao ga na Doka.

– Ni makac! – začuo se zapovednički glas iz ugla, blizu stola za poker. – Ni makac, mister, ili ću vam prosuti mozak!

Ruka Trejsa Londona zastala je u vazduhu, jer je iz ugla izašao čovek u krznenom kaputu i pošao ka njemu.

– A sada, mister – rekao je Pit Mozli, osmehujući se – radite ono što vam kažem, pa ću vas možda pustiti da i dalje dišete. Raširite prste i ispustite revolver... brzo!

– Ti... ti si lud! – huknuo je Trejsi London. – Znaš li šta si učinio time što si se umešao?

– Znam samo da je šerif izvršio legalno hapšenje i da ste vi potegli revolver na njega – odvratila Mozli hladno. – A sad, baci taj revolver, mister!

London olabavi prste i revolver pade na pod zasut strugotinom.

Red je na vratima zastao i Dok pođe za njim. Cev revolvera dodirnula je Reda po leđima, terajući ga napolje u hladnu noć. Pit Mozli je natraške izašao iz saluna, a sledećeg trenutka je u njemu nastao urnebes.

– Hvala, Pite – reče Dok, dok su sprovođili uhapšenika prema zatvoru.

– Potegao si brzo i gađao precizno, ali si načinio jednu grešku koja bi te odnela pravo na groblje da se ja nisam našao u blizini – odgovorio mu je stari revolveraš. – Okrenuo si leđa ljudima u salunu samo na sekund... a onaj kojot iza stuba je samo to čekao. I, zbilja... šta te je nateralo da prikačiš tu zvezdu?

– Objasniću ti kasnije.

– Ja sam na čuvare reda uvek gledao kao na dve vrste ljudi. Jedni su ubice, koji se kriju iza značke, a drugi su dobronamerni ljudi i heroji. Ti mi se ne uklapaš ni u jednu od te dve vrste.

– A ti se ne uklapaš u običnu sliku revolveraša.

– Znaš li da si sebi stvorio jednog neprijatelja? – upita Mozli dok su se penjali na trotoar.

– Gudmana?

– Da. Po mom računu on nije tip koji će sedeti skrštenih ruku i dopustiti da njegov čovek trune u zatvoru – reče Mozli.

Stejsi je otvorila ulazna vrata i Red je uguran u sveže počišćenu šerifsku stanicu. Prostorija je bila mala, sa samo dva komada nameštaja: pisaćim stolom i stolicom. Na suprotnoj strani od ulaza bile su dve ćelije, obe prazne. Dok dobaci svežanj ključeva Mozliju, koji sa zadovoljstvom otvori jednu ćeliju.

– Hvala, zameniče! – našali se Dok.

– Ne! – jeknu Mozli, gurajući Reda u jednu ćeliju.

– Zašto da ne? Mogao bih to srediti s gradskim većem!

– Čuj šta ću ti reći, Dok – osmehnu se Mozli. – Ja od svog rođenja nikada nisam bio po ukusu čuvara reda! Pomogao sam ti, jer smo na neki način postali prijatelji. Spasao si mi život! Ali to ne znači da ću pristati da budem policajac!

– U redu, u redu...

– A sada ću vam nešto reći – Mozli se zagleda u Doka i Stejsi. – Vama je potreban odmor... oboma. Ja ću čuvati zatvor dok vi budete spavali u vašem pansionu.

– Prihvatam ponudu – odgovori Dok, uzimajući Stejsi za ruku.

Njih dvoje su se uputili prema pansionu. Grad je bio tih i samo je sve jači vetar nosio prljav sneg po ulici. Stigli su do pansiona i popeli se do Stejsine sobe. Devojka je s tugom prihvatila Dokovo odbijanje da ostane noćas s njom. On je međutim, znao da nije trenutak za tako šta. Bar ne još... Otišao je u svoju sobu i legao na krevet. Pripalivši cigaru počeo je da osluškuje prigušene šumove grada. U jednom trenutku učinilo mu se da u susednoj sobi čuje škripanje kreveta. To se Stejsi verovatno nemirno prevrtala u snu. Ili možda, kao ni on, nije mogla da zaspi.

* * *

Slab i topao vetar, koji je sa sobom doneo kišu, duvao je sa zapada. Kiša je počela oko jedan čas pre izlaska sunca i u poodmaklo jutro padala je ujednačeno, ne prestajući. Sneg je već bio pretvoren u vlažnu, blatnjavu kašu, a

stotine sitnih barica slivale su se u potociće i dalje u veći potok, mešajući se s ledenom snežnicom, koja je zapljuskivala njegove obale.

– Čini mi se – reče Met Loler, gledajući kroz prozor svoje kolibe – da danas neće biti ispiranja zlata.

– A zar moramo uopšte više da ga skupljamo, Mete? – upita mlada žena.

Zvala se Estrelita i nije bila njegova žena, mada je uzela njegovo prezime. Bila je to vitka, visoka i živahna meksikanska devojka, koju je Met našao u jednom salunu i koja je popustila pred njegovim navaljivanjem da mu se pridruži, privučena njegovim pričama o zlatu koje će naći u Koloradu.

– Još samo malo, Estrelita – rekao je kopač zlata, pripaljujući svoju lulu. – Želim da budemo dobrostojeći. Bogati.

– Bogati? – mlada žena se priljubila uz njega. – To bih i ja volela... – Onda se nadurila. – Ali kad budeš bogat, ti ćeš odbaciti Estrelitu!

– Ne boj se! Uzeću te za ženu!

Strasno ga je poljubila i pripila se tako uz njega da su izgledali kao jedno biće. Zakikotala se kad ju je Met uzeo u naručje i poneo ka krevetu. – Ali... još je dan! – zacičala je.

– Kad već ne mogu da ispiram zlato, šta bih pametnije mogao da radim? – nasmeja se Met Loler.

– Vi, Amerikanci ste... kako se ono kaže?

– Luckasti?

Neka senka zamračila je prozor, ali ovo dvoje nisu je primetili. Ni oči koje su ih posmatrale.

Met je spustio devojkicu na krevet i ona je u početku bajagi pružala otpor. Koprčala se i izazivala ga da je čvršće zgrabi. Za to vreme čovek koji je gledao kroz prozor navukao je maramu preko lica i okrenuvši se, dao znak dvojici konjanika.

U tom trenutku Estrelita je prestala da se brani i pripremala se da se pokori željama tog snažnog muškarca.

Odjednom je prozor prsnuo pod udarcem kundaka puške. Uz glasnu kletvu kopač zlata se skotrljao s kreveta, a Meksikanka se uspravila. Met je dograbio opasač s revolverom, obešen na naslon kreveta, ali taj mu je pokret bio beskoristan. Kroz prozor se promolila puščana cev. Estrelitin vrisak zaglušio je prasak puščanog hica od kojeg se mala koliba potresla iz temelja. Teško telo Meta Lolera odbačeno je udarom zrna na suprotni zid i istog trenutka kada mu je tane probilo grudi, on je posrnuo i pao svom dužinom licem prema podu.

Ustavši, Estrelita je prestrašeno zurišla u svog čoveka. U sledećem trenutku vrata su se srušila pod naletom nečijeg tela. Glas ispod marama zvučao je prigušeno. – Ako dirneš taj opasač, leđi, bićeš mrtva!

– Prljave, bedne ubice! – Estrelita je eksplodirala kad su trojica maskiranih ljudi trupćući ušli unutra.

Jedan od njih prišao je Metu i grubo nogom odgurnuo s puta. – Gde je? – upitao je grubo prestrašenu devojkicu. – Zlato! Gde je?

Grčevito jecajući, Estrelita se bacila preko mrtvog tela. Ali napadači nisu

imali vremena za sentimentalnosti. Gruba ruka omotala se oko njene dugačke crne kose i povukla je da ustane.

– Zlato!

– Kakvo... zlato? – Estrelita je bila dovoljno prisebna da postavi to pitanje.

– Zlato koje ste izvadili iz reke! Mora biti tu negde!

– Nismo mi ispirali nikakvo zlato – lagala je dok su joj se suze slivale niz lice.

Visoki bandit udario ju je nadlanicom. Estrelita se srušila na leđa i udarila o zid.

– Čekaj! – osmehnuo se drugi bandit. Lice mu se cinično iskrivilo. – Ima i drugih načina da je nateramo da govori. Razgoliti je!

– Ne! – kriknula je devojkica kada je visoki bandit pošao prema njoj.

– Vrišti koliko hoćeš, curo. Niko te neće čuti! Kolibe drugih kopača zlata suviše su daleko od ovog mesta.

Prsti dugački kao kandže ptice grabljivice dohvatili su bluzu pri vrhu. Estrelita se izvila i tkanina se pocepala. Plaćući, pala je na krevet, pokušavajući da pred užarenim očima zlikovca gole grudi sakrije pod ćebad.

– Žarač! – prisetio se džinovski uljez, pokazavši pokretom glave na metalnu šipku, koja je virila iz ložišta štednjaka. – Već odavno nisam žigosao ni jednu žensku.

Grabežljive ruke oborile su devojkicu na krevet i usijani žarač je izvađen iz vatre. Estrelita se očajnički otimala, grebala, udarala nogama i prestrašeno vikala kada je zlikovac primeo žarač.

Već je na svojoj obnaženoj koži osećala njegovu vrelinu.

– Zlato!

– Tu... tu je ispod poda – zajecala je.
– Pored ormara za odeću!

Žarač je udaljen i ostavivši džinovskog kompanjona da drži devojk, ostala dvojica se ustremiše na pod. Pohlepne ruke kidale su daske. Jedan bandit opazio je labavi ekser i iščupao ga. Grozničavim rukama daska s poda je odignuta i trijumfalni poklič obojice naveo je trećeg da pusti svoju žrtvu i pridruži im se.

Zgrabili su vrećice sa zlatnim prahom i grozničavim, drhtavim rukama odvezali uzice. Gonjeni pohlepom, rasuli su nešto praha na pod, zaboravljajući potpuno na devojk. Estrelita se mašila rukom za Metov opasač. Gonjena mržnjom, zgrabila je revolver. Zapela je obarači banditi su začuli metalni zvuk. Otrežnjeni od zlatnog ludila, okrenuli su se i našli pred uperenim revolverom.

– Oh, dođavola! – izusti jedan.

– Čikita, ne budi luda...

– Baci to, devojk!

– Zvečarke! – vrisnu devojk. Pritisnula je okidač, ali ruke su joj drhtale i srce joj je bezumno udaralo, tako da je kuršum samo okrznuo mišić na ruci džinovskog bandita. Sva trojica su istovremeno potegli oružje. Estrelita je ponovo pokušala da nategne obarač, ali je bila nevešta i spora. Revolver jednog bandita je grmnuo i pogođena s bliskog rastojanja, devojk je jeknula i klonula pored kreveta s krvavom rupom na levoj dojci. Pred očima joj se

smračilo i samo je nejasno videla tri siluete kako prikupljaju vrećice sa zlatom i prolaze pokraj nje. Onesvestila se, a mlaz krvi potekao joj je iz rane. Vrata su se s treskom zatvorila. Trojica bandita su pojahali pod mlazevima kiše i malo kasnije nestali.

* * *

Bilo je kasno popodne i kiša je prestala. Kroz proređene oblake promolilo se sunce. Iako su konjanici jahali ulicom vrlo pažljivo, ispod kopita njihovih konja na trotoar su leteli komadići blata, tako da su dame morale dizati krajeve svojih dugačkih haljina da ih ne bi zaprljale.

– Vaša kafa, Dok – rekla je Stejsi noseći poslužavnik – i nekoliko kolača koje vam je poslao nepoznati građanin.

– Nepoznati građanin! – podsmehnuo se Red iz ćelije. Naslonio se na rešetke, čvrsto stiskajući hladno gvožđe.

– Da, ima u Daunvilu ljudi i mislim da su u većini oni koji žele red i mir – odbrusila mu je devojk. – Oni cene ono što šerif radi za njih.

– Je li? – nasmejao se Red. – Da vam kažem nešto, mis: ja ću vrlo brzo biti napolju, a vaš dragi Holidej biće hladan i ukrućen i sve će se opet vratiti na normalu.

Dok je srknuo kafu. Nije obraćao pažnju na zatvorenika, koji mu je još od jutra dobacivao uvrede. Dan je do ovog trenutka prošao u miru. Možda je jaka kiša zadržala ljude u njihovim domovima i zbog toga nije bilo ni traga od Gudmana i njegovih plaćenika. Predu-

zimljivi izdavač „Daunvilskih novina“, agilni mali Nederbi, intervjuisao ga je i obećao mu da će intervju štampati.

Dok je zagrizao jedan od kolača. U tom trenutku...

– Šerife! – začuo se glasan povik s ulice. Požurivši do prozora Stejsi baci pogled na gomilu koja se okupljala.

– Za ime božje! – prošaputala je uplašeno. – Oh, Dok, otvorite vrata! Neko je ranjen. Brzo!

Holidej ustade i krupnim koracima priđe vratima i otvori ih.

Jedan od okupljenih građana pridržavao je osobu, koja se jedva držala na leđima nemirnog konja. Holidej se zagledao u tamno lice devojke, koja se grčevito držala za grivu. Ogrtač joj je bio natopljen krvlju, a lice zgrčeno od bola.

– Šerife – proštenja ranjenica. – Ubili su mog čoveka!

– To je Met Loler, kopač zlata – objasni mu jedan građanin, dok su ostali pomagali devojci da sjaše.

– Ko su to „oni“? – Holidej se nadneo nad devojku, koju su spustili na trotar.

– Trojica ubica! – izustila je. – Ubili su ga zbog zlata. I pucali na mene...

Trojica ubica! Trojica su ubila jednog kopača zbog njegovog zlata! Dok oseti da se u njega uvlači ledena jeza dok je netremice gledao devojku.

– Od svih koliba na Klir Kriku oni su... oni su napali baš našu! – zaplakala je. – Mora da su znali da Met ima zlata! Oh, mora da su znali!

Tok događaja bio je poznat. Banditi su još jednom napali kopača zlata, koji

je našao bogatu žilu. To se desilo na Litl Ber Kriku s trojicom. A četvrti je bio Čak...

Sada je trio ubica ponovo napao, ovaj put bliže Daunvilu. Banditi su sigurno dobijali obaveštenja od nekog ko je tačno znao šta se događa.

Holidej se odjednom namrštio i pogledao niz ulicu. Pogled mu se zadržao na velikom zdanju od drveta koje je dominiralo istočnim delom grada. Na um mu je pala čudna ideja, koja ga nikako nije napuštala. Možda je to bila samo prazna slutnja, ali Dok je odlučio da je proveriti.

– Devojko – obratio se blago Meksikanki – jeste li ti i tvoj čovek nekome nešto pričali? Bez uvrede, ali to je važno. Je li brbljao o svom nalazištu?

– Met... nikome nije rekao – devojka se zakašljala i krv joj je pošla na usta. Ponovo je počela da gubi svest i tama ju je vukla prema smrti.

– Ako on nije brbljao i ako ni drugi na reci nisu brbljali, onda postoji samo jedan način na koji su ti zlikovci mogli saznati za zlato – reče Dok zamišljeno.

Gradski lekar, doktor Džemison, dotrčao je mašući crnom torbicom.

– Šerife... – prošaputala je Estrelita Doku koji se još više nagnuo da bi čuo njen slabi glas – trag napadača... vodio je nazad u grad... sigurna sam... – zagrcnula se i krv joj se pojavila u uglu usana.

– Polako, devojko – promrmlja doktor, saginjući se. Raskopčao joj je okrvavljeni ogrtač i doviknuo dvojici od

okupljenih. – Bene! Hemiše! Odnosite je u moju kuću!

– Prepuštam je vama, doktore – obrati mu se Holidej.

Građani ispratiše pogledom visokog čuvara reda, koji je čvrstim korakom pošao ulicom. Zaustavio se pred jednom od najposećenijih zgrada u Daunvilu. Bio je to ured za registraciju nalazišta, gde je svaki kopač zlata morao da registruje svoju deonicu, ali i mesto gde su kopači donosili uzorke rude radi ispitivanja. Probio se unutra pored nekolicine kopača. Dvojica bradatih kopača stajala su ispred tezge iza koje je sedeo jedan riđokosi mladi čovek povijenog nosa i otromboljenog lica.

Dok je sačekao da ovaj završi posao s dvojicom kopača. Čuo je službenika kada je upitao jednog od njih.

– Gde rekoste da je to, mister Evans?

– Severno od vrha. Dajte mi mapu...

– Kopač uze mapu okoline prebačenu preko tezge i kažiprstom pokaza mesto. – Evo, tu je. Tu smo našli zlato i na to zemljište polažemo pravo.

– To će vas koštati pet dolara u korist državne kase.

Evans je sa zadovoljstvom pružio novac dok je službenik popunjavao formular koji su oba nalazača potpisali, a onda izjurili iz ureda urlajući kao Indijanci, vinuli se na konje i odjahali iz grada upravcu njihovog nalazišta.

– Zdravo, Valase – oslovi Dok službenika.

Tom Valas se zagleda u njega.

– Kako ste, šerife?

– I tako i tako. Nešto ste mi potrebni.

– Recite samo.

– Najpre da vas podsetim na nešto – reče Dok, vadeći cigaru iz tabakere.

– Prenekoliko meseci kod vas je došao jedan stariji čovek, po imenu Čak. Bio je to običan kopač zlata, koji je našao na zlatnu žicu, kao i ova dvojica srećnika što su upravo odjahali.

– Teško je setiti se, šerife. Mnogo ih ima. Ljudi dolaze i odlaze – osmehnuo se Valas.

– Očekivao sam to. Nevolja je u tome, Valase – nastavio je Dok polako – što su kratko vreme posle toga trojica napadača ubili Čaka i opljačkali njegovo zlato. Pokušavam da saznam kako su ti banditi mogli saznati da je Čak našao bogatu žicu...

– I?

– Verovatno je Čak doneo ovamo nešto praha radi ispitivanja.

– Šerife – promrmlja Valas – šta vi to hoćete da kažete.

– Radi li neko s vama, Valase?

– Niko – odgovorio je službenik nervozno.

– Pokušavam da smislim otkud cure informacije o zlatnim nalazištima.

– U svakom slučaju ne iz ovog ureda, šerife! – ljutnu se Valas. – Bilo koje obaveštenje, koje u vezi s nalazištima dobijem, ne ide nikud odavde. Nikud! Nisam ja neki brljivac!

– A otkud onda ti nevaljalci tačno znaju kada i gde da napadnu? – bio je uporan Holidej.

– Da li vi to optužujete mene, šerife? – prasnu Valas.

– Ne. Samo glasno razmišljam.

– Onda razmišljajte na nekom drugom mestu – kočoperio se i dalje službenik.

Holidej je otresao pepeo s cigare. Ču-
tao je.

– Znae šta? – Valas se zacrveneo od
ljutine. – Možda ste građanima učinili
uslugu time što ste smaknuli Barneta,
ali čini mi se da vam je značka koju
nosite udarila u glavu.

Ne obraćajući pažnju na to što je Va-
las govorio, Dok se okrenuo i izašao iz
ureda.

Službenik je nastavio da pretura po
papirima, mrmljajući nešto za sebe
i trgao se kad se jedna mekana ruka
spustila na njegovo rame.

– Tome...

Mersi Valas je bila istih godina kao
i njen muž, mala rastom, dugačke ta-
mne kose koja joj je padala na ramena.
U tom trenutku izgledala je neobično
lepa.

– Ti si ga čula, Mersi?

– Da, Tome, čula sam.

Nastalo je dugo ćutanje, Tom Valas
uzdahnu.

– Zašto mu nisi rekao istinu? – ša-
pnula je.

– Mersi! – zastao mu je dah od same
takve pomisli.

– Tome... ne možemo dalje tako žive-
ti...

– Čuj me, Mersi... – Drhtavim dla-
novima obuhvatio je njeno lepo lice. –
Znaš vrlo dobro zašto moramo i ovo da
prodemo! I znaš dobro zašto moramo
da ćutimo!

– Čak i ako to znači smrt za nedužne
kopače zlata?

– Da – potvrdio je tmurno, jer mu se
nije dopao način kako mu je ona na
neke stvari ukazivala. Upinjao se da
nađe izgovor. – U svakom slučaju, nisu
oni svi nedužni. Većina ih je koji su
zbog zlata postali prave hulje!

– A kakvi su ljudi ti kojima daješ in-
formacije? Anđeli s neba?

Njen zajedljiv ton presekao ga je kao
nož i on okrenu glavu. Bes kao da mu
se ponovo vratio. – Kakav izbor inače
imamo? – planuo je.

– Možemo otići šerifu i sve mu reći.

– Đavola možemo!

– Zašto da ne?

– Zato što će nas oboje ubiti! Sećaš
li se njihovih pretnji? Ako ne budemo
igrali njihovu igru za koju me plaćaju
sto dolara mesečno, dobićemo kuršum
u glavu. Da li ti se to više sviđa?

Mersi je oborila pogled, složivši se s
njegovom dilemom. Onda je ponovo po-
gledala čoveka za koga se udala. Kako
se Tom promenio! Nekada je išao di-
gnute glave. Nekada je njihov brak bio
srećan. Delili su iskustva i uživanja.
A sada je sve postalo drugačije. Tom
je postao slabić, bojao se svoje senke,
postao igračka u rukama ubica. Bez
obzira kakav izgovor nalazio, bio je sa-
učesniku zločinu. A novi šerif je počeo
da se raspituje. I nije se raspitivao tek
onako, bez određenog cilja. Šerif Holi-
dej je bio lično zainteresovan... Mersi i
Tom su se dobro sećali kada su novost
o Čakovom nalazištu prodali svojim
gospodarima.

Tom obgrli svoju ženu i privuče je bliže sebi. Mersi zagnjuri lice na njegove grudi. Osetila se izgubljenom.

* * *

Prvobitna Dokova namera da stanuje u pansionu pokazala se nepogodnom i gradsko veće mu je zakupilo jednu malu kuću u kojoj je pre toga stano-
vao gradski beležnik. Pranje, čišćenje i brisanje prozora i prašine preuzela je Stejsi na sebe. Skoro ceo dan uređivala je kuću, a posle večere, koju je spremila za oboje, uzela je da opere posuđe.

– Hoćete li se dugo zadržati? – upitala je Doka kada je ovaj ustao i uzeo šešir.

Taj dan bio je veoma težak za nju. Njenog ujaka sahranio je uplašen i nervozan pogrebnik, a ceremoniju pogreba obavio je putujući propovednik, koji je to veoma retko radio. Stejsi je zbog svega toga bila neraspoložena i osećala se usamljenom.

– Pit Mozli je rekao da će do osam biti u stanici, a da onda ja preuzmem čuvanje.

– A posle?

– Negde oko ponoći zaključaću stanicu i doći ću ovamo. Očekujem da vas nađem u krevetu jer ne možete više stanovati sami u pansionu. Ja ću se opružiti na divanu u dnevnoj sobi.

– To... to mi se ne čini pošteno. Na kraju... ovo je vaš stan.

– Insistiram da ostanete ovde – ponovi Dok – i to je moja poslednja reč, Stejsi.

Osmehnula se zahvalno. – Hvala vam, Dok.

Holidej zatvori vrata za sobom i zakorači u hladnu noć. Na zapadu se nebo još malo rumenilo i crvenkaste tanke pruge pružale su se duž horizonta. Kroz sumrak on se uputio glavnom ulicom.

– Šerife!

Žena koja ga je pozvala stajala je u ulici pored saluna „Vrata raja“, kao da ga je očekivala.

Holidej se okenuo prema glasu. – Dobro večer – odgovori ljubazno.

– Moje ime je Kiki, sećate se? – podsetila ga je koketno.

– Malo je hladno za takvu haljinu, zar ne, Kiki?

Napućila je usne i osmehnula se.

– Bar ste to zapazili, šerife.

– A ko to ne bi zapazio?

– Poslednji put kad smo se sreli niste se interesovali za žene.

– Da li ste hteli od mene nešto određeno? – upita je Dok konačno.

– Htela sam da razgovaramo.

– Pa eto nas. Razgovaramo.

– Mislila sam na razgovor u četiri oka u mojoj privatnoj sobi. Važno je, šerife. Želim da s vama govorim o nečem vrlo važnom, što niko ne bi smeo da čuje.

Dok ju je znalački pogledao i njen šarm i lepota ostavili su na njega još jači utisak nego prilikom prvog susreta. Kiki je bila prava žena, sva od „verle krvi i mesa“, senzualna, i posedovala je magnetizam koji je morao privući svakog muškarca.

– Ne morate proći kroz salun – dodala je značajno. – Do moje sobe može se doći spoljnim stepenicama.

– U redu – rekao je Dok, ne pridajući njenim rečima bilo kakav značaj i uputio se za njom niz sporednu ulicu.

Otvorila mu je vrata i pošla ispred njega uz uzane stepenice. Zastala je pred svojim vratima i kada je on stigao, otvorila ih lakim pokretom. Dok je sačekao da ona upali svetiljku u sobi.

– Osećajte se kao kod kuće, šerife – rekla je, pozivajući ga da uđe. – I molim vas, zatvorite vrata za sobom. Želela bih da ovaj naš razgovor ostane u potpunoj tajnosti.

Svetiljka je obasjavala luksuzno namešten široki krevet i nameštaj. Kiki se ležerno i pomalo izazovno spustila na postelju, natrpanu jastucima.

– Znaite – počela je bajagi nehajno – većina ljudi u ovom gradu dala bi svoju mesečnu platu samo da se nađu u ovoj sobi nasamo sa mnom. Čak oni tako zvani ugledni, časni građani, šerife! Da, imala sam u ovoj sobi trgovce, bankare, pa čak i propovednike.

– ... A šta želite od mene, Kiki?

– Smatrate li da sam privlačna, šerife?

– Ja sam muškarac.

– To je potvrđan odgovor – rekla je samouvereno. – Pa, ako ste muškarac, onda nema razloga da me gledate drugačije nego ostali. Zbog toga sam i ovlašćena da vam nešto predložim.

– Ko vas je ovlastio?

– Ime nije važno – osmehnula se.

– Meni jeste. Pogotovo sada.

– Molim vas, dopustite mi najpre nekoliko pitanja – prošaputala je.

– Važi.

– Ne znam koliko vam je gradsko veće obećalo da će vam plaćati za vaše usluge, šerife, ali kladim se da to nije onoliko koliko zaslužujete.

– Možda, ali dobio sam onoliko koliko sam tražio.

– A kako bi vam se svidelo da zaradite neku pravu svotu novca?

Holidej se zagledao ženi u oči i odlučio da joj pruži most preko kojeg će preći. Kiki je bila samo izvršilac i možda će uskoro reći nešto zanimljivo, ako joj on to omogući.

– Slušam vas – rekao je.

– Fino – nastavila je zadovoljno. – Pa, šerife, znam nekoga ko je spreman da vam ponudi pravu svotu novca i da vas u potpunosti obezbedi za sve vreme dok radite za njega. Možete pored toga i dalje zadržati značku i baviti se vašim šerifskim dužnostima... tačnije rečeno, moći ćete da obavljate većinu vaših šerifskih dužnosti, a od novog poslodavca dobijaćete dodatnu platu. Sem toga, imaćete i drugih privilegija.

– Kao na primer?

Osmehnula se zavodnički i izazovno proturila vrh jezika između punih, sočnih usana.

– Da li biste želeli da odmah okušate uzorak jedne od tih privilegija, šerife?

– Njeni dugački, vitki prsti poigravali su se s gornjim dugmetom njene bluze. – Sve što bi za to trebalo da učinite je da kažete kako ćete u određenim slučajevima biti elastični s primenom

zakona. I sve će biti vaše... dosta zelembaća... i ja.

– Za koga bi trebalo da radim?

– Volela bih da najpre čujem odgovor.

– Neću da odgovorim ništa sve dok prethodno ne saznam ime tog čoveka.

Otkopčala je dugme na bluzi. – Dođite i sedite pored mene na krevet – pozvala ga je.

– Njegovo ime, Kiki!

Žena je zažmirila, jer je shvatila da ju je on samo koristio. Nije želeo da prihvati ponudu, hteo je samo obaveštenje! Usne su joj se iskrivile u ružan osmeh.

– Sledeći put, Kiki – Dok zastade na vratima. – Recite Gudmanu da lično razgovara sa mnom ako hoće nešto da mi ponudi!

Odigrao je tu kartu i po načinu kako je reagovala, znao je da je pogodio.

– Kopile! – odbrusila je prosto.

Dok je izašao iz sobe i sišavši niz stepenice krenuo ulicom. Gudman je, dakle, želeo da ga zavrbuje. Možda je postojao više nego jedan razlog što je Karl Gudman zabrinut! Posle pogibije Barneta i hapšenja Reda on je možda u novom šerifu video pretnju svojoj vladavini nad gradom. Ali možda je u pitanju bilo i nešto više! Holidej se setio Estrelitinih poslednjih, šapatom izgovorenih reči: „Trag napadača vodi nazadu grad“. U Daunvilu je bilo mnogo propalica sposobnih za takve stvari. Ni mnogi od Gudmanovih revolveraša ne bi se libili takvih zločina.

Vratio se do šerifске stanice i tamo zatekao Mozlija koji je digao noge na pisači sto i pušio. Osmehnuo mu se.

– Jesi li došao da me smeniš?

– Da. – Dok je bacio kratak pogled prema zatvorenom Redu. – Pit, više mi nećeš biti potreban.

– Kako to? – Mozli iznenađeno spusti noge na zemlju, a Red je podigao glavu s ležaja da bi bolje čuo.

– Čuo si – rekao je Dok, cedeći reči preko usana. – Ali za slučaj da me nisi razumeo, ponoviću reč po reč: više nisi moj pomoćnik, jer mi više nisi potreban!

Red zamalo što nije pao s postelje.

Mozli je s nevericom zurio u Holideja, a onda je primetio šerifov jedva vidljiv mig okom.

– Šta, zar tako? – upitao je ratoborno, shvativši da je ta mala predstava namenjena zatvoreniku.

– Bio si mi neko vreme potreban, Mozli – nastavio je Dok – ali sada, kada je sve uglavnom sređeno, u mojoj šerifskoj stanici nema mesta za jednog pijanog skitnicu.

– Dodavola, Dok...

– Gubi se odavde, Mozli. – Holidej ga je grubo podigao sa stolice. – Idi i naplati nekoliko dolara od gradskog veća.

– Nekoliko dolara?

– Toliko vrediš!

– Prokleta, nezahvalna bitango! – viknu Mozli i pljunu, igrajući besprekorno svoju ulogu. – Proveo sam ovde toliko vremena pomažući ti, a ti me sada izbacuješ kao prljavu krpu!

– Gubi se kad kažem!

Dok se okrenuo kao da gleda neke poternice na zidu. Za to vreme je Pit Mozli, negodujući i vukući noge stigao do vrata. Sve vreme Red je stajao zbunjen i kada je Mozli konačno izašao, kockar je zatresao rešetke ćelije.

– Previše si digao nos, Holideje! Udarila ti je vlast u glavu, pa misliš da sve možeš – dobacio je šerifu. – Videćeš da će ti Mozli tek trebati!

– Meni niko nije potreban, Rede – prasnuo je Dok – i to možeš slobodno reći onima koji dođu da te posete!

– Znači, posete su dozvoljene?

– Zakon kaže da uhapšenik ima pravo na posetu. – Dok je ustao i čvrstim koracima prišao do vrata. – Prema tome, sutra imaš prava za goste.

Ne rekavši više ni reč, izašao je na ulicu. Znao je da će ga Mozli tu čekati.

– U čemu je stvar? – došapnuo mu je Pit iz mraka. – Čemu je bila potrebna ova komedija?

Holidej nije ušao u sporednu ulicu odakle se glas čuo. Umesto toga, nastavio je da gleda napred i tihim glasom odgovorio. – Ako neko poseti Reda, a po zakonu on ima pravo na posetu i neko će ga sigurno posetiti, on će posetiocu reći šta se večeras dogodilo. To će se u gradu odmah saznati, a ja upravo i želim da grad poveruje kako smo nas dvojica raskrstili. Kao što vidiš, među nama je sve svršeno.

– Zaista? – upita Pit iznenađeno.

– I ne samo to. Mi ćemo sem toga doći i u otvoren sukob pred svedocima.

– Zar još i to? – izustio je Pit plačnim glasom.

– Da. U stvari, ja ću ti narediti da odeš iz grada.

– Ali zbog čega sve to?

– Slušaj me pažljivo, jer ne mogu dugo stajati ovde. Ako me neko vidi, misliće da sam budala! – Dok je i dalje gledao ukočeno u jednom pravcu, svestan toga da je stari revolveraš sasvim blizu njega, u senci. – Evo šta sam smislio da uradimo. Izvešćemo sukob između nas dvojice i ti ćeš posle toga odjahati iz Daunvila...

– Ali zbog čega, objasni mi! – Mozli je još uvek bio malo zbunjen.

– Odmah ću ti reći. Posle svađe ti ćeš odjahati i pronaći neko mesto, na primer neku napuštenu rudarsku kolibu i posle toga ćeš se, uprkos mom naređenju, vratiti u grad. Odjahaćeš do ureda zaregistraciju nalazišta, potražić ćeš službenika Valasa i reći ćeš mu da si pronašao bogato nalazište. Znaš već kakve se sve fantastične priče mogu ispresti u takvim slučajevima. Reći ćeš da si našao zlatno grumenje krupnije od ljudske pesnice! Nećeš, naravno pokazati Valasu uzorke tog grumenja, ali ćeš uporno tvrditi da si našao zlato i da želiš da registruješ nalazište. Naznačić ćeš na mapi gde se to tobožnje nalazište nalazi, a to će mesto biti gde je koliba i onda ćeš obavestiti Stejsi na taj način što ćeš jedan komad papira s kartom omotati oko kamena i prebaciti ga preko ograde kuće u kojoj stanujem. Ja ću se postarati da Stejsi pripazi kada se to desi.

– Ali... zašto?

– Postavljamo zamku, Pite – reče Dok tiho – i zamka će upaliti samo ako svi

u gradu budu verovali da ti i ja više ne radimo zajedno. Ako naši protivnici ne bi poverovali u našu svađu, ne možemo očekivati da će zagristi mamac.

– Ah, tako! Postavljamo klopku onim prijavim ubicama! – doseti se najzad Mozli.

– Tako je. I da znaš, sada sve zavisi od tebe, Pite. Ako dovoljno ubedljivo kažeš kako si pronašao velike količine zlata, oni pohlepni gadovi će sigurno doći da to provere!

– A mi ćemo ih čekati!

– Da, nas dvojica – obeća Dok. – Čim Stejsi nađe poruku i ja pročitam da si obavio svoj deo posla, dojahaću na dogovoreno mesto.

– I šta će biti sledeći potez?

– Ovo što ću reći neće ti se dopasti, Pite, ali tako mora biti. Bićeš pobeđen odbržeg od sebe.

– Kako to misliš?

– Mi ćemo se sudariti i ja ću brže potegnuti revolver.

– Dovraga, to je nemoguće! – prasnu Mozli.

– Tiho! Neko nas može čuti!

– Ali, Dok, zar ne možemo smisliti nešto drugo? – upita Mozli molećivo.

– Ne. I izvešćemo to kod saluna.

– Pred očima celog grada? – zastenja Emeri.

– Da, baš tako.

Nastalo je kratko ćutanje.

– A ako ja odbijem da igram po tom planu? – upita stari revolveraš.

– Onda nećemo moći da pomognemo ovom gradu i ja neću pronaći Čakove ubice.

Mozli pročisti grlo i Doku bi jasno koliko je on morao da potisne svoj ponos kako bi pod takvim uslovima nastavio da sarađuje. On nikada u karijeri nije bio pobeđen, a sada je Dok upravotražio od njega. Posle onog krupnog poniženja pred Redom, ovo je bio još veći gubitak revolveraške časti.

– Ne znam... – odvrati Pit uzdržano. – Razmisliću o tome.

– Videćemo se kod saluna – reče Holidej i ne sačekavši odgovor, uputi se kroz tamu.

* * *

Stari revolveraš sedeo je nagnut nad bocom viskija, tek maglovito svestan prisustva jedne salunske zabavljačice, koja je sedela za njegovim stolom. Zvala se Evis, imala je bujnu kosu rasutu po ramenima, bila je vitka, s malim čvrstim grudima i uzanim strukom. Osim te fizičke privlačnosti, ona je bila i jedna od najbrbljivijih zabavljačica u salunu i otkako je Mozli ušao, ona je neprekidno ćeretala, trudeći se da ćutljivog gosta uvuče u razgovor.

Salun je bio prepun, tako da su ljudi stajali u grupama oko šanka. Dim cigareta se pod stropom skupljao u gustim oblacima kao neprozirna zavesa. Prostorija je mirisala na jeftin alkohol i parfem, a kada je jedan violinista počeo da svira muziku za ples, polupijani gosti dograbili su salunske devojke i počeli skakati i cupkati, dajući oduška svojoj želji da se što bolje razonode.

– Igraš li, dragi? – upita Evis starog revolveraša, dodirnuvši ga laktom.

– Ne. – Mozli je nastavio da zuri u bocu i bez reči natočio je sebi još jedno piće. Taj šašavi šerif... mislio je.

– Hoćeš li i meni uliti jednu čašu, dragi?

– Naravno – promumla Pit.

– U mojoj sobi je mnogo intimnije, ukoliko imaš deset dolara – ponudi mu Evis.

Pit je zamišljeno pogleda. Zašto da ne? Devojka je bila mlada i prilično lepa. Sem toga, ako bi se našao u njevoj sobi, to bi ga sprečilo da odigra svoju ulogu u Holidejevoj igri. Uostalom, šta je dugovao šerifu? Tačno je da mu je ovaj spasao život u šumi kad su ga vukovi napali, a opet, on je sa svoje strane zadržao Trejsa Londona u onoj situaciji kada bi šerif sigurno dobio metak u leđa. A igrao je i ulogu šerifovog pomoćnika i starao se neko vreme o zatvoru kako bi se Dok odmorio. Time su, po njegovom mišljenju, njihovi računi bili približno izravnati. Mogao je stoga mirne savesti odbiti Dokov predlog. A pre svega ostalog, on je sebi dao reč da će revolvere obesiti o klin.

– Hoćeš li da pogledaš moju sobu? – požurivala ga je Evis.

– Da – promrmljao je. – Možda hoću.

S naporom je ustao i baš u tom trenutku u salunu je zavladała duboka tišina. Na pokretnim ulaznim vratima pojavio se visoki čovek sa šerifskom zvezdom na reveru. Zastao je, držeći rukama raskriljena vrata i u tišini koja ga je dočekala osećalo se izvesno poštovanje. Svaki šerif koji bi u ovom gradu preživeo duže od nekoliko časova morao je biti respektovan.

Holidejev prodoran pogled zaustavi se na starom revolverašu.

– Dovraga! – promrmlja Pit sebi u bradu.

– Mozli – oslovi ga Dok resko – čini mi se da sam ti rekao da se gubiš iz mog grada!

Komedija je počela i uzmicanju više nije bilo mesta.

– Zašto onda nisi odjahao kad ti je rečeno? – upita Holidej mrgodno.

– Čuj, čekaj malo... – Mozli izusti tih nekoliko reči mucajući, ni sam ne shvatajući da li glumi ili je zaista zbunjen.

– Nema tu ništa „čekaj malo“, Mozli! Istina je da si mi pomogao, istina je i da sam te nagovorio da prikačiš značku šerifovog pomoćnika, ali to je bilo pre nego što sam o tebi saznao istinu!

Mozli oseti kako se u njemu skuplja bes. Kakvu sada istinu pominje ovaj luckasti Holidej? Ako nekim slučajem progovori pred svima ono što zna o njemu i ako otkrije da je revolveraš...

– Ti si već i ranije bio šerifov zamenik – izjasni se Dok o tobožnjoj istini i Mozli s olakšanjem odahnu. – Bio si šerifov zamenik, ali pijani zamenik, koji je u svakom gradu pravio zbrku i nered! Eto to je istina o tebi!

Holidej je, dakle, izmislio razlog za njihovu svađu, pa iako se Pitu Mozliju ta priča o pijanom šerifovom zameniku nije dopadala, bar je otklanjala opasnost da će se otkriti njegova širom drugih krajeva poznata revolveraška prošlost. Zbog toga je on i nevoljno bio Holideju donekle zahvalan.

– Nameravam da od Daunvila načinim miran grad poštenih i časnih građana,

Mozli – nastavio je Holidej – dakle grad bez takvih kao što si ti. Zato jaši i gubi se!

– Niko mene neće oterati iz grada, Holideje! – Mozli, ni sam ne znajući zašto, odjednom je počeo da spremno igra svoju ulogu.

– E, ja ću uraditi baš to! – Dokova ruka počivala je na dršci revolvera.

I ruka starog revolveraša pogladila je kolt u futrolu.

– A ja na to kažem da ideš dođavola! – odbrusio je.

Celu su predstavu s balkona posmarali Gudman i dvojica njegovih plaćenika. Bili su zaprepašćeni načinom kojim tvrdoglavi šerif sprovodi svoju volju. Pa taj ludak je ovim gestom počinio samoubistvo! Mozli mu je bio jedini prijatelj koji je imao hrabrosti da u odlučujućem trenutku stane uz njega.

– Napolje iz grada, pijana skitnice! – nastavi Dok da ga muči rečima.

Mozli sevu oćima. Za trenutak je zaboravio svoju ulogu i uzavreli bes planu u njemu. No, odmah zatim uspeo je da se savlada, znajući da ako je već počeo mora u toj igri izdržati do kraja. Pripremio se na neizbežno poniženje i na njegovu sreću, ono što je posle toga došlo, trajalo je vrlo kratko.

Palo je još nekoliko grubih reči i Pit zgrabi revolver i izvuče ga iz futrole, ali samo zato da bi se našao pred otvorem revolverске cevi uperene u njega. Preteće „klik“ zapinjanja obaraća izazvalo je kod prisutnih gostiju zbunjeno sašaptavanje. Pit s mukom savlada svoj ponos i produži s komedijom.

– Izgleda da me imaš na nišanu, šerife.

– Vрати revolver u futrolu, Mozli!

– O-kej, šerife... za sada!

– Nećeš ni imati drugu šansu! Iz ovih stopa odlazi iz grada i ne vraćaj se više!

Mozli, gutajući kletve, uputi se prema vratima, praćen Dokovim uperenim revolverom. Pre nego što je izašao, zastao je.

– Znaš šta, Holideje? – procedio je kroz zube kao da reži. – Ti si suviše „digao nos“. Udarila ti je u glavu moć i ovlašćenja koja imaš. Misliš da ćeš potpuno sam uspeti da središ ovaj grad? Pa lepo, nadam se da ćeš vrlo brzo završiti na groblju i da će gradsko veće posle toga pozvati mene! Možda sam u nekom drugom gradu bio šerifov zamenik, pijani zamenik, kako si rekao, ali u ovom gradu biću šerif!

– Gubi se!

– Do viđenja, uobraženko!

Izrekavši tu poslednju uvredu, Mozli je, klateći se, izašao na vrata, a Holidej je prišao šanku. Niko nije ništa odgovorio kada je, ne obraćajući se nikome posebno, pitao.

– Mislite li da sam bio suviše grub prema njemu?

Po mrštenju obrva i izmenjenim pogledima Dok je procenio da se gosti slažu s tom konstatacijom.

– Pa, znate šta. Mozli je dobro poznat kao probisvet. Nije mogao da zaradi sebi za život ni na jednom nalazištu koje je za sebe prijavio, eto šta! Dobro je da smo ga se otarasili.

Prisutni su ćutke prihvatili njegovu izjavu. Možda su neki od njih u ćvrstom, promišljenom šerifu nalazili baš onog ćoveka kakav je njihovom gradu bio potreban. Dok je narućio brendi i ubrzo potom raspoloženje u salunu vratilo se u normalu. Niko nije zapazio kako je iz grada odjahala usamljena tamna silueta Trevisa Mozlija.

* * *

– Ujka Vesli se pretvarao da je protivnik kafe – nasmešila se Stejsi, pružajući šerifu šoljicu s toplom mirišljavom tećnošću. – U stvari, nije bilo tako. On se, zapravo, bio upoznao s nekim mormonima, koji su se protivili svakom uživanju, pa i uživanju u kafi i ujka Vesli je prihvatio nešto od njihovog verovanja.

– Izgleda mi da je vaš ujak bio neka ćudna mešavina naravi – primeti Dok.

Stejsi je bila odevena u dugu haljinu, koja je još više isticala njenu skladnu liniju. Sedajući, prebacila je nogu preko noge, ćime je Doku omogućila da za trenutak ugleda fino izvajan list njene potkolenice, pre nego što se haljina ponovo zatvorila.

– Jeste, bio je na neki naćin neobićan – osmehnula se – ali je bio dobar ćovek. On... mogao je mnogo puta iskoristiti prednost svog položaja u odnosu na mene, ali me nikada nije ni taknuo. S njim sam bila potpuno bezbedna.

Dok srknu kafu. Nekoliko minuta pre toga zaključao je zatvor i obišao relativno miran grad. No, i pored toga što je grad bio mirniji nego obićno, smatao je da će biti bolje ako Stejsi, umesto

sama u pansionu, ostane još neko vreme u sigurnosti njegove kuće. Te večeri, odmah po dolasku, isprićao joj je o tobožnjem sukobu s Trevisom Mozlijem i ona je obećala da će ga odmah obavestiti ćim poruka bude ubaćena u dvorište kuće! Setnog izraza lica, nastavila je.

– Nikada nisam upoznala svoju majku.

– Zaista?

– Ona je bila problematićna žena, bar tako je ujak Vesli kasnije rekao – uzdahnu devojka. – Kao kroz maglu se sećam žene koja se brinula o meni, ali moje majke ne. Pošto je ona tragićno završila život u nekoj javnoj kući, ujka Vesli me je uzeo. Kasnije mi je prićao kako je San Francisco jedna od najgorih morskih luka, prepuna ljudskog šljama.

Holidej ponovo srknu kafu.

– U svakom slućaju, Vesli vas je naućio kako da skuvate dobru kafu – rekao je.

– On me je naućio sve što znam – odvratila je ponosno i dodala: – To jest, skoro sve.

Dok se okrenuo ka njoj i pogled njegovih ćelićnoplavih oćiju naterao joj je rumen u lice.

– Dok – izustila je, poćutavši malo.

– Molim?

– Vi ste zaista bili dobi prema meni. Hoću da kažem, našli ste mi sobu, smestili me, a sada ste me uzeli u vašu kuću i brinete se o meni i... i...

– I šta?

– Pa eto – skrenula je pogled – većina ljudi bi htela da se za to nečim naplati.

– Rekavši to, oborila je glavu.

– Pretpostavljam da je zaista tako – složi se Dok, smeškajući se. – U tome se ja ne razlikujem od mnogih drugih i u ovom trenutku imam na umu nešto čime ću to naplatiti.

Devojka ga je pogledala s nedoumicom, ne znajući da li da pokaže oduševljenje ili razočaranje.

– A šta vi to imate na umu? – šapnula je jedva čujno.

– Imam na umu još jednu šoljicu kafe! – rekao je Dok i nasmejao se.

Sada se i ona glasno nasmejala, ponovo uverena kako je Holidej baš onakav čovek kakav je i mislila da jeste. Shvativši to, njena su se osećanja prema njemu produbila i osnažila.

Ulila mu je još jednu šoljicu kafe. Dok mu je pružala šoljicu, prsti su im se dodirnuli i tako ostali nekoliko trenutaka.

Napolju je sve jači vetar klopao kapcima na prozorima i plamičak lampe zareperio je od promaje. U bronza-
noj peći pucketala je vatra, plamsajući na trenutke jakim plamenom i grejala prostranu dnevnu sobu. Za njih dvoje svet se suzio na jedan njegov delić – na ovu kuću u Daunvilu.

– Mislim da je vreme za spavanje – reče najzad Dok.

Stejsi je ustala i pošla prema drugoj sobi. Dok je nameštao sebi postelju u dnevnoj sobi, Holidej ju je čuo kako se u drugoj sobi svlači i od šuškanja nje-
ne odeće osetio je da ga podilaze topli

žmarci. Dopio je kafu i zavalio se na ležaj.

Madraci u spavaćoj sobi su zaškripali i Dok primeti kako mu cigara u ruci jedva primetno podrhtava.

Ugasio je svetiljku i nastavio da puši umiraku. Kada je konačno ugasio opušak i spremio se za spavanje, pažnju mu je privukao šum vetra.

– Dok! – začuo je poziv.

Devojčin glas zvučao je prigušeno, drhtavo, kao da se lomi u grlu. On se trgao.

– Šta je, Stejsi?

– Dok... – dozvala ga je ponovo.

Ustao je. Bio je nag do pojasa i blede sjaj zvezda, koji je prodirao kroz tanke zavese, obasjavao je njegova muška prsa. Prišao je vratima i otvorio ih.

– Uđite unutra, molim vas – čuo je Stejsi.

Holidej priđe do njenog kreveta. U tami je nazirao njeno blede lice, koje je izvirivalo ispod ćebadi.

– Nešto nije u redu? – upita.

– Ja... usamljena sam.

Bio je to slab, jadan izgovor da ga dozove u svoju sobu i oni su to oboje znali. Saznanje da oboje shvataju situaciju u kojoj se nalaze, izmamilo je istovremeni osmeh na njihovim licima.

– U tom slučaju možda bi trebalo da vam neko vreme pravim društvo – reče Dok i sede na postelju.

– Dok – promrmljala je ona jedva razgovetno – malo pre sam vam rekla kako bi neki ljudi očekivali nešto kao nagradu za njihove muke i trud.

– Ja sam bio zadovoljan kafom.

Njen pogled se zadržao na njegovim prsima i vretenastim, mišićavim ramenima. – Možda to nije dovoljno – rekla je blago. – Ja mislim da zaslužujete više.

Pružila je ruku ka njegovoj, odjednom se uspravila i pritisnula usne na njegove. Dok je osetio kako u njemu buja žudnja za njom i ponet strašću, čvrsto ju je obgrlio. Čebad su kliznula s njenih grudi i njeno nago telo zabelasalo se na slaboj noćnoj svetlosti. Pre nego što je legla i povukla ga za sobom, šapnula je njegovo pravo ime, ali Dok to nije čuo. Napolju se huk vetra pretvorio u oluju, a blistave zvezde zaklonio je oblak.

* * *

– Da, ser Valase – vikao je Trevis Mozli, udarajući pesnicom po stolu. – Dok Holidej mi je učinio veliku uslugu kad me je oterao iz grada! Učinio me je bogatim!

Tom Valas ga je sa interesovanjem pogledao.

– Ali nećete li doći u nezgodnu situaciju ako se vratite u grad?

– Ko daje probušeni cent na čuvara reda kada postane bogat? – nasmejao se Mozli. – A ja sam to postao!

Valas je zapitao tobož nezainteresovano.

– Kako se to desilo?

– Evo kako! Pošao sam na zapad i naišao na jednu napuštenu rudarsku kolibu... kolibu u uzanom kanjonu.

Mozli opazi kako se Valas trudi da zaključuje gde bi to mesto moglo biti.

– Prespavao sam jednu noć – nastavio je – i kada je došlo jutro pošao sam ulov. Ulovio sam dva zeca i naišao na jedan odron kamenja. I tada sam video ono! Tri zlatna grumena, velika kao vaša pesnica!

Tom Valas je nabrao obrve i zažmorio.

– Jeste li sigurni?

– Grumenje je, velim vam, veliko kao pesnica! – Mozli stisnu šaku i poturi je službeniku pod nos. – Da, ali ja sam pametan! Nisam grumenje doneo ovamo! Nisam hteo da ga ljudi vide, jer bi u tom slučaju svi pojurili tamo kao ljudi. Ne, ne, hteo sam najpre da prijavim moje nalazište, pa tek posle da iskopam bogatstvo.

– Kako zaključujem iz vaših reči, Mozli – progovori Valas smireno – vi ste bili u kanjonu Long Horn.

– Tako je! – složi se stari revolveraš. – Sada tamo nema nikoga.

– Istraživači su pokušali da kopaju u tom kanjonu, ali su digli ruke – prisetio se Valas. – Smatrali su da je sve zlato izvađeno.

– E, boga mi, pogrešili su! Tamo ima velikog grumenja!

– U kojoj ste vi kolibi?

– U onoj zapadno od ulaza. Mogu vam pokazati na mapi.

– To bi bilo neophodno – reče službenik zvanično. Pošto je Mozli pokazao prstom mesto na mapi, Valas je nalazište registrovao, a onda rekao – Potpišite ovde, Mozli, i platite taksu državi...

Mozli je potpisao i platio, a onda kao lud zauriao od sreće i izleteo na vrata.

Valas je obrisao lice maramicom. Njegova žena, koja je sve vreme slušala, prišla mu je i dodirnula ga po ruci.

– Tome... nemoj! – prošaputala je.

– Zašto da ne? – Valas se okrenuo ka njoj. – S ovim ćemo ih dobro zadužiti, Mersi.

Okrenula je glavu. – Tome... – glas joj je bio slab i drhtav.

– Šta nije u redu?

– Sutra ujutru polazi iz Daunvila diližansa na istok.

– Pa? – zabrundao je Valas.

– Noćas ću se spakovati – rekla je njegova žena kratko.

– Ali... zbog čega? – upitao ju je zbunjeno.

– Ne mogu više ovako da živim! – zaplakala je. – Ili ćemo prekinuti s ovakvim načinom života, ili...

– Ili ćeš me napustiti? To hoćeš da kažeš?

– Da, Tome – glas joj je i dalje podrhtavao, ali je bila odlučna. – Ja te volim, ali ovakav život uništava sve što je između nas postojalo. Slušaj, zašto se i ti ne spakuješ? Mogli bismo se zajedno ukrcati u diližansu i na istoku početi nov život.

– Dobro znaš odgovor – odvratio je Valas. – Oni bi nas videli i pošli bi za nama. Znam dobro da nas ne bi pustili da odemo.

– Znači, zauvek smo vezani za njih? – upitala je žena s gorčinom.

– Već sam ti to rekao – Tom Valas je i sam zvučao pobeđeno. – Nemamo drugog izbora.

* * *

– Ne znam zbog čega sam se upustio u ovo – zastenjao je Trevis Mozli, proveravajući da li mu je puška puna.

– Valjda zbog toga što smo neki prijatelji – osmehnu se Dok.

– Prijatelji! – uzviknu stari revolveraš. – Napravio si od mene budalu pred očima ljudi, a sada kažeš da smo prijatelji!

– U stvari, ja sam ti zahvalan. – Dok je ozbiljnog lica motrio na naherenu kolibu. – Zaista jesam. Ako su moje slutnje tačne, onda je ovo trenutak koji sam čekao.

– „Rame uz rame” s predstavnikom zakona. To je nešto što nikada nisam ni sanjao! – Mozli zavrte glavom i počeo da osmatra.

Ležali su skriveni na rubu dugačke, krive kamene litice, koja se dizala na jednoj strani kanjona kao neka vrsta krova. Ispod njih videle su se mnoge napuštene iskopine, a tu i tamo po kanjonu bile su rasute primitivno sklepane kolibe i staro, zardalo oruđe za kopanje. U tom suvom, širokom rečnom koritu, koje je vijugalo kao zmijsa, još pre nekoliko meseci kopala se zlatna ruda. Nešto zlata je i nađeno, ali uglavnom se pokazalo da rečno korito nije ispunilo očekivanja, pa su kopači ubrzo digli sidro i krenuli ka boljim nalazištima. No, bilo je ipak mišljenja da u kanjonu Long Horn postoji skriveno bogatstvo i da će kasnije, kada druga

nalazišta budu iscrpljena, ljudi još jednom pokušati, a možda i uspeti da iz nedara zemlje izvuku onu što je tle ljubomorno čuvalo.

– Čuj, Holideje, imam jednu ideju – Mozli se za trenutak zamislio. – Kada ovaj posao bude završen, znaj da sam jednom zauvek raskrstio sa zakonom. Razumeš? Raskrstio! Ostaviću sve i idem da kopam zlato!

– Treviso! – šapnuo je Dok i dodirnuo ga laktom.

– Šta je?

– Dolaze kroz kanjon – nastavi Dok tiho. – Konjanici.

Njih dvojica se priljubiše uz zemlju spuškama na gotovs. Tri sitne tačke išle su ka njima kroz kanjon.

– Šta ćemo im učiniti? – upita Mozli. – Hoćemo li izrešetati pasje sinove kad nam se približe?

– Za svaki slučaj sačekaćemo da vidimo šta će učiniti kada stignu do kolibe.

Mala koliba, koju je Mozli označio na mapi, nalazila se na domak hitaca i njeni nahereni zidovi naslanjali su se na liticu kanjona. Konjanici su sada bili sasvim blizu i topot kopita odjekivao je kanjonom. Prvi jahač je digao ruku i ostala dvojica stadoše. Zatim su sva trojica posmatrala kolibu. Ruke su se pružile ka puškama i konjanici nanišaniše prema toj čatrlji, a onda sve tri puške zajedno planuše, prolamajući tišinu. Zidovi kolibe zadrhtali su od udara kuršuma koji su probijali drvo, kidajući iverke iz njega.

Paljba je nastavljena bezobzirno, surovo, zasipajući olovom tanke zidove

brvnare. Posmatrajući to, Holidej oseti kako ga sve više preplavljuje mržnja. Više nije bilo nikakve sumnje: ista procedura se nastavljala; vest o bogatom nalazištu, a zatim poseta trojice ubica. Ovo su sigurno bili oni koji su ubili njegovog prijatelja Čaka, banditi koji su poubijali i mnogo drugih nedužnih kopača zlata.

Pucnjava je konačno prestala i trojica konjanika su se uputila ka brvnari.

– Ovo je sredilo Mozlija! – nasmejao se jedan od njih.

Lice Trevisa Mozlija bilo je nepomično kao isklesana statua kad je rekao – Jedan od njih je Mek Grou. Nisu čak ni maskirani, toliko su sigurni da sam mrtav.

– Ko je Mek Grou?

– Jedan od Gudmanovih nevaljalaca – objasni Mozli. – Dok sam sedeo u salunu upoznao sam većinu ljudi. Onaj do njega je Sem Demeren. Zovu ga Kid.

– A onaj treći je London – dodao je Holidej, prepoznavši čoveka koji je potegao oružje na njega u salunu. – Dakle, Gudman je organizator bande!

– Izgleda da je tako – potvrdi Mozli i zakluma glavom.

Konjanici su sjahali i prišavši vratima, počeli ih udarati nogama. Vrata su se s treskom srušila i trojka nagrmu unutra. Ležeći na rubu kanjona Dok i Mozli su osluškivali prevrtanje i lupu nameštaja i posuđa. Prvi je izašao Mek Grou. Podbočivši se, počeo se osvrutati oko sebe zlobnim pogledom i vrhom čizme šutirati komade zemlje. Ubrzo mu se pridružio London. Poslednji je izišao Kid, besno psujući.

– Kao da tragamo za duhovima! – graknu Mek Grou. – Nema u kolibi zlata! Holidej tada poviče.

– Hej, da se niste makli! Držimo vas nanišanu! Bacite oružje.

Banditi su se za trenutak zgranuto zgledali, a onda poskočili svaki na svoju stranu, zapucavši prema mestu odakle se čuo glas. Sada više izbora nije bilo. Prvo je grmnula Holidejeva puška, a onda Mozlijeva. Mek Grou se srušio pogođen. Pored njega je Demeren samrtnički kriknuo, jer mu je Mozlijevo tane raznelo levo rame. Jurnuo je prema svom konju, ali ga je London u žurbi odgurnuo u stranu, nastojeći da on prvi pojaše. Uspeo je da se vine u sedlo, ali je Dok nanišanio po drugi put i opalio. Za jedan trenutak bandit je ostao usedlu staklastih očiju. Njegov konj je, međutim, uplašeno poskočio i Mozlijevo tane zbacilo je Londona u prašinu. Demeren je u međuvremenu pripucao i uspeo da se dograbi Mek Gruovog konja i nekoliko sekundi kasnije već je kao mahnit jahao prema izlazu iz klanca.

– Pusti ga – reče Dok Mozliju, koji je nanišanio za beguncem. – Uhvatićemo ga u gradu zajedno s ostatkom Gudmanove bande.

Sišli su, natovarili tela bandita na njihove konje, privezali ih konopcima, a konje vezali za svoja sedla. Onda su se uputili ka Daunvilu.

* * *

Tri čoveka su čvrstim korakom izašli iz saluna „Vrata raja“ u tihi sumrak glavne ulice. Koračali su jedan kraj

drugog, gledajući netremice pred sebe. Djuk Poter je predvodio trojku. Imao je dosta zareza na dršci svog kolta i prevez preko jednog oka. S njim su bili Volt Stivenson, visok, koščat i brz na pištolju, a treći se zvao Čipmen.

Zaustavili su se pred zatvorom.

– Rede! – povika Poter tako da je ceo grad mogao čuti.

– Jesi li ti to, Djuk?

– Ja sam, Rede. Došli smo da te oslobodimo.

Građani su stajali u prikrajku, ćutljivi i nemoćni. Poter je izvadio revolver i dao znak ostaloj dvojici da učine isto. Pripucali su. Pa još jednom... i još jednom. Čizme su počele udarati po izrešetanim vratima, začuo se glasan smeh i onih od građana koji su ostali u glavnoj ulici, ugledali su Reda kako izlazi iz šerifske kancelarije. Poter mu je pružio revolver i Red se osvrnu tražeći pogodnu metu. Izabrao je časovnik na dovratku trgovine, nanišanio i opalio. Tane je odnelo malu kazaljku. Trgovac ga je počeo moliti da prestane, a ovaj mu je obesno ispalio dva metka pred noge.

Život u Daunvilu vraćao se u stari tok.

Kada su se banditi vratili do saluna tamo ih je čekao Gudman, a pored njega Kid Demeren s rukom u povezu.

– Smirite se! – naredi im Gudman oštro.

– U čemu je stvar? – upita Red još uvek veselo raspoložen.

– Holidej i onaj lupež Mozli će se uskoro vratiti, a to neće biti tako zabavno kao što vam se čini!

– Mozli? – nabra obrve Red.

– On i Holidej su sačekali naše ljude u zasedi – objasni im Gudman. – Kid ih je prepoznao. Sada sigurno idu ovamo.

– Onda ćemo ih dočekati – izjavi Djuk Poter čvrsto.

– Ne smemo zaboraviti da s Holidejem nema šale. Ali, više uzmicanja nema – reče Gudman. – Ili ćemo mi i dalje kontrolisati grad ili će to učiniti zakon.

U tom trenutku kroz pokretna vrata ušunjao se Tom Valas, bojažljivo se osvrnuo, a onda žurno prišao Gudmanu. Trudeći se da ne privuče pažnju, šapnuo je. – Holidej i Mozli dolaze ovamo! Video sam ih kroz prozor, mister Gudmane! Za sobom vode konje, natovarene leševima.

– Hvala, Tome. Želiš li piće na račun kuće?

– Ne, hvala, mister Gudmane.

Valas se ponovo osvrnuo, a onda uputio ka vratima. Izvršio je svoju obavezu i ne osvrćući se na prezrive poglede izašao u mrak, pa zastao kod trgovine da vidi šta će se desiti.

– Jesi li izvršio svoj mali zadatak? – začu se zajedljiv glas.

– Mersi!

– Videla sam te kada si izašao iz kuće i naslutila šta imaš na umu.

– A... gde si ti bila?

– Kod stanice diližanse. Kupila sam kartu, Tome. Odlazim.

Rekavši to, udaljila se, ostavljajući muža nemog u mračnoj aleji.

* * *

Holidej je zategao vođice i obojica osmotriše žalostan prizor razvaljene

šerifske stanice. Doku je sve bilo jasno. On je Gudmanu otkrio svoju igru i gospodar Daunvila mu je odgovorio bacanjem rukavice.

– Ceo grad je đavolski tih – reče Mozli.

– Toliko tih da bi bilo gubljenje vremena potražiti pomoć građana – konstatovao je Dok. – Što znači da smo ostali samo nas dvojica protiv cele bande. To jest, ukoliko ti ostaješ pri tome da delimo sudbinu.

Rezignirani osmeh zaigrao je na Mozlijevim usnama.

– I do sada sam igrao tvoju igru, Dok, pa ću odigrati još i ovu jednu. Može biti da je revolveraški zanat ipak deo moje krvi. Zašto da onda ne upotrebim jednom revolver kao predstavnik zakona? Hajde, završimo s tim.

– Mislim da je Gudman sigurno u salunu „Vrata raja“ – reče Dok. – Na privezištu je Kidov konj, a u salunu je neoubičajeno tiho. Ja ću ući u salun na glavni ulaz, pa mislim da bi bilo mudro ako biti ušao na sporedna vrata, Kiki Kvin mi je pokazala sporedni ulaz, koji vodi do njene sobe.

– Gle, gle? – Mozli začuđeno diže obrve.

– To je soba broj sedam. Prođi kroz nju i stići ćeš na unutrašnju galeriju.

– Važi – Mozli se zadovoljno osmehnu.

– Videćemo se unutra.

Mozli kliznu iz sedla i zakorači u sporednu ulicu na koju je izbijao salun. Bilo je već sasvim mračno. Hodajući, stari revolveraš kao da je osećao poglede stotine pari očiju koje su kroz

prореze na kаpcima posmatrale prednju stranu saluna i šerifa, koji je jahao prema njemu sa dva leša na konjima koje je vodio.

Šćućuren u sporednoj ulici Tom Valas je ličio na nepokretnu senku. Kao opčinjen zurio je u Mozlija kada je ovaj zakoračio na stepenice koje su vodile do Kikine sobe. Držao je ruku na pištoljčiću, skrivenom u džepu. Izvukao ga je i nanišanio. Trebalo je samo da povuče okidač i da osujeti Holidejev plan. Ali ruka mu je drhtala, a u ušima mu je bubnjalo. Bio je preslab za taj čin.

* * *

Dok je bacio pogled na konje s mrtvim banditima i, sjahavši, zakoračio na trotoar. Ruka mu je počivala blizu drške kolta. Došavši do ulaza u salun, levom rukom je odgurnuo dvokrilna vrata i ušao. Tišina, koja ga je dočekala, govorila je da su ga očekivali, ali nije slutio da će salun biti pun. Prisustvo mnoštva gostiju pored uobičajenih zabavljačica i Gudmanovih kockara sve dočilo je da Gudman nikome nije rekao šta se desilo i šta se sprema. Došavši do sredine saluna, Dok zastade pored jednog stola.

– Mi se, u stvari, još nismo upoznali, Gudmane – obratio se mlohavom čoveku, okruženom revolverašima – ali i ovaj trenutak je dobar kao i svaki drugi. Ja sam šerif Džon Holidej i hapsim vas.

Čipmen se glasno nasmejao, ali je njegov smeh bio kratkog veka jer su se gosti užurbano uputili ka izlazu. – Morton! – doviknu Dok jednom od rudara,

koji se žurno udaljavao. Ovaj zastade i usalunu nastade još veća tišina.

– Molim, šerife? – upitao je bojažljivo.

– Kad izađeš, videćeš dva tela vezana za konje. Donesite ih unutra. To su Trejsi London i Mek Grou, ubice koje je Gudman angažovao da pljačkaju i ubijaju kopače zlata.

Morton zinu i pogleda prema Gudmanovim ljudima, a onda pohita da poslušati šerifa.

– Smatrao sam da vam treba vratiti ono što je vaše, Gudmane – smeškao se Dok.

– Opet izigravate heroja, Holideje? – upita Gudman zagrobnim glasom. – Vi ste budala, Holideje! Mrtvi ste i to vam je jasno! Prebrojte pištolje koji su protiv vas. Možda ste brzi na revolveru, ali ne možete nas sve pobediti. Šest prema jedan je previše i za vas!

– A šta je s Mozlijem? – progundati Stivenson, ne toliko samouveren kao njegov gazda.

– On će pokušati da dođe na zadnja vrata, ali na njih motri Slejd – odvrati Gudman.

– Kao što sam rekao – ponovi Dok hladno – vi ste uhapšeni. Dignite ruke svi!

– On je lud! – povika Demeren.

Na galeriji se pokrenula nečija senka. Tamo je, kao orlušina, sa po jednim revolverom u svakoj ruci, stajao Trevis Mozli.

U tom je, nagnuta nad stolom za poker, Kiki Kvin pružila ruku prema futroli jednog posmatrača. Vlasnik oružja shvatio je šta žena misli, ali se nije

usudio da to otkrije. Kraljica saluna izvukla je njegov revolver i počela ga dizati ka šerifu. Tog trenutka oglasio se jedan Mozlijev revolver. Kiki vrisnu, jer ju je metak pogodio u grudi i ona pade preko stola. Po komandi Gudmana, revolveraši iskoristiše taj trenutak zabune i rasprštaše se na sve strane, potežući oružje.

Dok više nije imao izbora. Njegovi koltovi grmnuše i Djuk Poter pade glavačke prema šanku. U međuvremenu i Trevisovi revolveri su plamteli. Jednim hicem on je razneo polovinu Redovog lica, a sa sledeća dva pogodio Čepmena u grudi.

Ostali revolveraši jurnuše u uglove, tražeći zaklone. Ostali gosti ležali su na podu ili se zgrčili iza oborenih stolova. Stivenson je čučao pored ugla šanka i kada se Dok bacio na pod doviknuo je Demerenu da ga ubije. Kid Demeren jurnu napred i Dok nanišani. Pištolj planu i Kid, jeknuvši, pogoden u grudi, pade licem ka podu.

S galerije Mozli je nanišanio na Stivenzona koji je bio zaklonjen iza oborenog kockarskog stola. Gudman hitro opali metak u njega. Začuo se tup udar. Pogledavši gore, Dok vide da je Trevis pogoden. Gudman opali još jednom. Pogoden u vrat, Mozli ispusti oba pištolja i pade preko ograde galerije na pod saluna. Stivenson pobeđnički kliknu. – Dokrajči ga! – doviknu mu Gudman. Pucajući, Stivenson jurnu napred i zabavljačice zavrištaše. Okidač Dokovog kolta škljocnu u prazno. Stivenson pođe prema njemu. Dok se mašio metaka u pojasu, grozničavo pu-

neći koltove. U tom trenutku iza njega grmnu prava eksplozija i tane napravi ogromnu rupu tačno između Stivensovih očiju. Bandit je zatrenutak slepo zurio, a onda pao pred Dokove noge.

Jecajući, s puškom u ruci koja se još dimila, na vratima je stajala Stejsi.

Dok zgrabi Stivensonov pištolj i doviknu Stejsi da legne na pod. Ova ga poslušala, a Holidej se oprezno pridžie na lakat. Gudman je i dalje čučao iza velikog debelog stola za kocku.

Dok ustade, zategavši obarač. Očekivao je da će nekako izmamiti nekadašnjeg gospodara grada da izađe iza stola.

– Gudmane, igra je završena! – doviknuo je, prilazeći polako vođi bande, gurajući nogama u stranu komade razbijene staklarije. – Ili izbacpi pištolj i predaj se s rukama dignutim uvis, ili izađi da se obračunamo.

– Da se predam? Pa da ti omogućim „tvoje prvo vešanje”, Holideje?

– Meni je svejedno kako ćeš završiti život, Gudmane! Čovek koji je u stanju da ubija kopače zlata zbog njihovog mukom stečenog zlata zaslužuje da završi na vešalima. A ja sam i lično zainteresovan.

– Zašto? – podsmehnu se Gudman.

– Moj prijatelj je jedna od tvojih žrtava, Gudmane. Podsetiću te: to je izvesni Čak, kopač zlata sa Litl Ber Krika.

– Dodavola! – povika vođa bande. – Sad znam zašto si prihvatio da budeš šerifu ovom gradu!

– Eto, znaš. Da bih pronašao ljude koji su mi ubili prijatelja, a sada da

zbog toga uhapsim i izvedem pred sud hulju koja je iza svega toga stajala!

Gudman se cinično nasmeja – Šteta za tvog prijatelja, ali to je sudbina svih glupaka.

Holideju prekipe. Jurnuo je napred i nogom odgurnuo kockarski sto. Gudman se baci u stranu i istovremeno s bliskog rastojanja opali na Doka. Holidej oseti udar u rame i oštar, vreo bol prostrelio ga je levom stranom tela. Mahinalno je ispalio dva hica, a onda je, kao omađijan, nastavio da pritiska okidač praznog kolta. Gudman je ležao oslonjen na lakat, a tamo gde su mu bile oči zjapila su dva široka otvora od metka. Nesvestan prisustva građana, koji su se počeli okupljati oko njega, Dok se probio kroz gomilu do mesta gde je ležao Mozli, kleknuo je okrenuo ga na leđa.

– Dok – pokušao je da govori Trevis, ali se zakašljao i tanak mlaz krvi potekao mu je na usta.

– Pozvaću doktora – reče Holidej i mahnu rukom jednom građaninu da požuri.

– Ne – odmahnuo je stari revolveraš glavom. – Sa mnom je svršeno.

– Trevis... hvala ti na svemu što si učinio.

– Sada im možeš reći, Dok. Reci im ko sam. Kako se zovem i šta sam bio.

– Reći ću im, Trevis.

Mozli se zakašlja i klonu mrtav na pod.

Holidej se uspravi. Digao je pogled i osmotrio lica oko sebe. Neki su ga gledali zbunjeno, neki s nerazumevanjem,

a neki kao stranca. Ni na čijem licu nije video izraz prijateljstva ili zahvanosti.

Bol u ramenu ga je počeo mučiti i on se probio kroz gomilu i izašao na ulicu. Ugledao je Toma Valasa, spremnog da pojaše konja. Ovaj zastade kao ukopan kad ga je šerif energično oslovio. – Uhapšen si, Valase... i mislim da znaš zašto!

Valas je digao ruke. Lice mu je bilo bledo sivo.

– Mister Holideje!

Stejsi je trčala niz ulicu prema njima.

– Dok, treba da znaš nešto o tom čoveku pre nego što ga uhapsiš!

– Znam samo da je prodavao obaveštenja Gudmanovoj bandi.

– Možda, ali maločas je Trevisa imao na nišanu. Bila sam tu i sve sam videla. Mogao ga je ubiti kada se ovaj šunjao ka sporednim vratima, ali se u poslednjem trenutku predomislio i spustio je revolver.

U tom trenutku prišla je i Mersi i zaštitnički stisnula ruku svog supruga. – Bili smo prinuđeni da Gudmanu dajemo obaveštenja – rekla je, hrabro isturivši bradu. – Ja sam kriva koliko i on i ako hapsite njega, uhapsite i mene.

– Valase – reče Dok tiho. – Pretpostavljam da znaš gde je zatvor. Kreni!

* * *

Nije više bilo Gudmanove vladavine koja je kao teška mora pritiskala svest ljudi i u gradu je vladao mir, relativan kao i svugde po gradovima Zapada, u kojima se uvek pomalo burno, uz tuče, pijanke i veselje s pucanjem, ži-

velo. Dok se vraćao iz sudnice u svoj stan, gde su ga, kao i uvek tih dana, čekali njegovi omiljeni topli biskviti, a na štednjaku se pušila tek skuvana kafa.

– Tom Valas je dobio pet godina – obavestio je Stejsi, nameštajući se u fotelji. – Uz dobro ponašanje izdržaćete tri. Sudija mu je uzeo u obzir da je iz straha sarađivao s Gudmanom.

Devojka ga je pogledala ispod oka.

– Dok – rekla je – ljudi počinju da govorkaju.

– Šta hoćeš time da kažeš?

– Govorkaju o nama.

Dok je zagrizao biskvit, ali su mu obrve ostale namrštene.

– Znaš – nastavila je Stejsi temu veoma blisku njenim mislima – priča se i govorka se ... ovaj...

– Da vodimo nedozvoljenu ljubav – dovrši Dok njenu misao i sumorno se osmehnu. – Jesam li pogodio?

– Pa... jesi.

– Stejsi – Dok je pogleda s mešavinom blagosti i sete – zar misliš da o tome nisam razmišljao? Još od obračuna s Gudmanom, a i pre imao sam na umu tvoju budućnost. Mislim da sam ti to sada obezbedio. Daunvil je sada miran grad i ti ćeš moći da počneš neki posao... ne takav kao tvoj ujka Vesli, već pravu poštnu trgovinu stvarčica koje su potrebne ženama. To će ti donositi prihode dovoljne za život.

– Da – Stejsi obori pogled – ali prihod nije sve što je čoveku potrebno za budućnost. Za srećnu budućnost potrebno je nešto više...

Dok je pogleda. – Misliš na mene? Ti znaš da si mi draga... ali...

– Ali šta? Zar nije logično da ono što smo poslednjih dana doživeli i što... – devojka je porumenela do ušiju –... što mi se toliko dopada, dobije svoju zakonsku formu... kao kod svih drugih?

– Ne, Stejsi, ja nisam isto što i drugi. Čoveku s kockarskom reputacijom i revolveraškom slavom ne preostaje mnogo. Zato mislim da ćeš biti srećnija bez mene.

Tek što je to izgovorio, iz glavne ulice odjeknu pucanj, a zatim još nekoliko. Par uspaničenih povika zaglušilo je lomljenje nameštaja, a onda je nastala tišina. Kratko vreme iza toga začuo se bat koraka čoveka koji je trčao u pravcu šerifovog stana. Ubrzo je na vratima odjeknulo nervozno lupanje i kada je Dok otvorio, konobar pomoćnik ga je zadihano obavestio o nečemu što je Dok i očekiva.

– Šerife... mister Holideje... neki ludak je dole u salunu! Pitao je za vas i kaže da će pucati i lomiti po gradu sve dok ne dođete da se ogledate s njim!

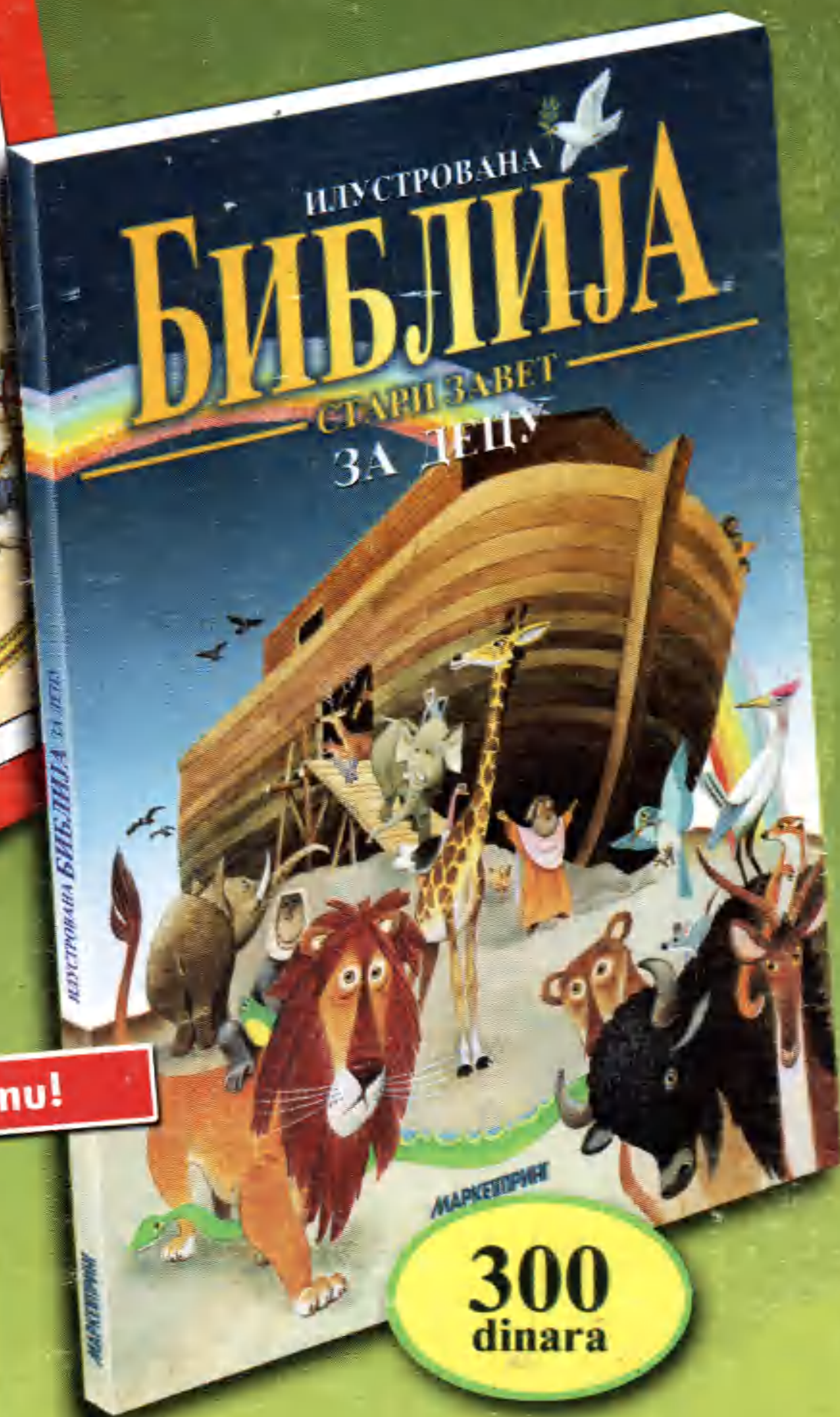
Dok je pogledao Stejsi, koja mu je prišla, i duboko uzdahnuo. Opipao je dršku kolta i namestivši šešir dublje na čelo, pošao prema salunu i neizbežnoj sudbini.

KRAJ

MARKETPRINT

Poštarina uključena u cenu!

Detaljnije informacije:

telefon: 021 443 400

telefaks: 021 6331 067

mail: mprint@neobee.net

21000 Novi Sad
Tolstojeva 24

ISSN 0353-0000

